

Чернівецький медичний фаховий коледж
Кафедра медсестринства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з навчальної роботи
к.мед.н. Т. ВОЙЧУК
«28» серпня 2019 р.
«31» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Клінічне медсестринство
у внутрішній медицині

ступінь вищої освіти **БАКАЛАВР**
галузь знань **22 ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я**
спеціальність **223 МЕДСЕСТРИНСТВО**
освітньо-професійна програма **СЕСТРИНСЬКА СПРАВА**

Мова навчання : українська
Статус дисципліни: **обов'язкова**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Робоча програма розроблена у Чернівецькому медичному фаховому коледжі на кафедрі медсестринства

Розробники програми: к.мед.н. Кузик Ф., к.мед.н. Новицька І., Бедик Н.

Обговорено та рекомендовано до перезатвердження на засіданні кафедри медсестринства

Протокол № 2 від « 28 » серпня 2019 року

Протокол № 2 від « 31 » серпня 2020 року

Протокол № від « » 2021 року

Протокол № від « » 2022 року

Протокол № від « » 2023 року

Протокол № від « » 2024 року

В.о. завідувача кафедри медсестринства
Завідувач навчально-виробничої практики

к.мед.н. І.Новицька
Н.Бедик

Погоджено на засіданні Методичної ради Чернівецького медичного фахового коледжу

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2019 року

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2020 року

Протокол № від « » 2021 року

Протокол № від « » 2022 року

Протокол № від « » 2023 року

Протокол № від « » 2024 року

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Клінічне медсестринство у внутрішній медицині
 (назва навчальної дисципліни)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень, форма навчання	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Обов'язкова
Модулів – 1	Спеціальність 223 МЕДСЕСТРИНСТВО	Термін навчання 10 місяців 1 рік 10 місяців
Змістових модулів – 4		
Загальна кількість годин – 120 год.		
Кількість аудиторних годин – 88 год.	Ступінь вищої освіти бакалавр	Лекції 28 год.
Кількість годин самостійної роботи студента – 32 год.	Форма навчання: денна	Навчальна практика 60 год.
		Семінарські -
		Самостійна робота 32 год.
Кількість годин самостійної роботи студента – 32 год.		Індивідуальні завдання
		Вид контролю: Підсумковий модульний контроль

Примітка:

1 кредит ECTS – 30 год.

I. ВСТУП

Робоча програма вивчення навчальної дисципліни «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» складена відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 223 Медсестринство першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затвердженого наказом МОНУ від 05.12.2018 року № 1344 та освітньо-професійної програми, затвердженої у коледжі на засіданні Педагогічної ради коледжу від 10.12.2018 р. протокол №3. **Оsvітньо-професійна програма введена в дію з 01 вересня 2019 р., переглянута та затверджена на засіданні Педагогічної ради 31.08.2020 р. протокол № 1. Робоча навчальна програма вводиться в дію з 01 вересня 2019 року.**

Ця програма розрахована на **120 годин (4 кредити)**, з яких лекцій – 28 годин, навчальної практики – 60 годин, самостійної роботи студентів – 32 годин.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

1. Мета навчальної дисципліни.

Надати здобувачам вищої освіти фундаментальну і логічно-послідовну систему знань практичної спрямованості з визначення та оцінки стану здоров'я пацієнта, шляхом моніторингу та аналізу, дослідництва та критичного клінічного мислення у процесі застосування знань теоретичної, практичної та доказової медицини для ефективної медсестринської діяльності при терапевтичній патології, та удосконалення навичків виконання медсестринських втручань, організації ефективної роботи в системі закладів охорони здоров'я та у домашніх умовах щодо профілактики, диспансеризації та реабілітації пацієнтів з патологією внутрішніх органів, у тому числі пацієнтів похилого віку.

2. Основні завдання навчальної дисципліни «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» спрямовані на досягнення результатів навчання:

- поглиблене вивчення теоретичних та прикладних зasad діагностики та моніторингу стану здоров'я пацієнтів, що оглядово вивчались на попередніх курсах, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю;

- удосконалення теоретичних знань ранньої діагностики захворювань внутрішніх органів з метою підвищення ефективності медичних послуг, а також використання методів, що ведуть до раціонального використання обмежених ресурсів;

- удосконалення та систематизація навиків із методології «доказового пошуку» застосування основних діагностичних методів відповідно до принципів доказового медсестринства, дослідження та аналізу діагностичних критеріїв оцінки стану здоров'я пацієнта, функцій органів і систем при патології внутрішніх органів (у т. ч. у пацієнтів похилого віку чи з обмеженими можливостями);

- поглиблене вивчення факторів ризику й розвитку клінічних проявів імовірних захворювань та їх ускладнень, пов'язаних з аналізом та інтерпретацією даних діагностичних досліджень;

- удосконалення навичок пошуку, аналізу, систематизації особливостей раціонального вибору і застосування загальних та спеціальних, клінічних та параклінічних методів обстеження, програми лікування пацієнта залежно від клінічної картини, характеру перебігу патології внутрішніх органів і коморбідних станів та хвороб, диференційної діагностики, віку пацієнта;

- удосконалення та систематизація навиків проведення медсестринського процесу, надання медикаментозної та невідкладної допомоги при захворюваннях внутрішніх органів, проведення профілактичних заходів та участі у проведенні диспансеризації;

- організація та просування сучасних принципів профілактики, диспансеризації та реабілітації пацієнтів з патологією внутрішніх органів, у тому числі пацієнтів похилого віку та з обмеженими можливостями.

3. Передумовами для вивчення дисципліни є раніше здобуті програмні результати навчання ОКР молодших спеціалістів за галуззю знань 22 Охорона здоров'я: «Обстеження та оцінка стану здоров'я людини», «Біологічна хімія», «Клінічна фармакологія з токсикологією», «Сестринська справа», «Анатомія», «Фізіологія», «Патоморфологія та патофізіологія», «Мікробіологія», «Медсестринські теорії та процес».

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповіальність
<i>Інтегральна компетентність</i>				
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі медсестринства та в освітньому процесі,, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.				
<i>Загальні компетентності</i>				
ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Знати особливості пізнавальної діяльності людини, спрямованої на розкриття загальних, істотних зв'язків і співвідношень речей на достатньому рівні.	Вміти пізнавати нові зв'язки й відношення об'єктів, розширяти і поглиблювати свої знання про них; аналізувати і синтезувати утворені поняття шляхом суджень, міркувань, умовиводів.	Набути комунікативного досвіду в процесі адекватного сприйняття і розуміння змісту повідомлень.	Вміти створювати власне монологічне висловлювання відповідно до отриманої інформації.
ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтують, до фахівців та нефахівців.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах
ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує постійного оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповіальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	Мати досконалі знання державної мови	Вміти застосовувати знання державної мови, як усно так і письмово	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів державну мову.	Нести відповіальність за вільне володіння державною мовою, за розвиток професійних знань.
ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки	Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповіальність за вибір та тактику (способу) комунікації
ЗК 11. Здатність працювати в команді	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування	Нести відповіальність за вибір та тактику (способу) комунікації
ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії	Знати закони та способи міжособистісної взаємодії	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для міжособистісної взаємодії	Використовувати навички міжособистісної взаємодії	Нести відповіальність за вибір та тактику (способу) комунікації

ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань	Знати основи етики та деонтології	Вміти застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній діяльності	Здатність донести до пацієнтів, членів їх родин, колег свою професійну позицію	
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК 02. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життедіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах	Мати спеціальні знання про людину, її органи та системи, знати методики та стандартні схеми опитування та фізикального обстеження пацієнта.	Вміти провести бесіду з пацієнтом (у т.ч з дитиною), на підставі алгоритмів та стандартів, використовуючи стандартні методики провести фізикальне обстеження пацієнта. Вміти обстежити психомоторний та фізичний розвиток дитини Вміти оцінити стан здоров'я людини (у т.ч. дитини).	Ефективно формувати комунікаційну стратегію при спілкуванні з пацієнтом. Вносити інформацію про стан здоров'я людини, дитини або внутрішньоутробний розвиток плоду до відповідної медичної документації	Нести відповідальність за якісний збір інформації на підставі співбесіди, опитування, огляду, пальпації, перкусії, аускультації органів та систем та за своєчасне оцінювання стану здоров'я людини, психомоторного та фізичного розвитку дитини, внутрішньоутробного розвитку плоду та за прийняття відповідних дій
СК 03. Задоволення потреб пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками	Мати спеціальні знання про потреби пацієнта/клієнта у різні періоди життя (включаючи процес вмирання).	Вміти планувати та надавати медсестринську допомогу пацієнтам/клієнтам у різні періоди життя (включаючи процес вмирання). Вміти виконувати медсестринські втручання, враховуючи особливості різних періодів життя. Вміти оцінювати та коректувати індивідуальні плани догляду за пацієнтом/клієнтом в різni вікові періоди. Вміти співпрацювати з особами, що доглядають за пацієнтом/клієнтом, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками в процесі вмирання пацієнта.	Здатність комунікувати з різними людьми, дотичними до догляду та опіки над пацієнтами/клієнтами; створювати сприятливий мікроклімат при здійсненні медсестринських втручань	Нести відповідальність за своєчасність та правильність виконання самостійних медсестринських втручань
СК 04 Застосування медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення,	Мати спеціальні знання про гідне ставлення до пацієнта/клієнта, вимоги щодо забезпечення приватності/інтимності/, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та	Вміти забезпечувати пацієнту/клієнту при виконанні медсестринських втручань та дій приватність/інтимність/, конфіденційність, захист його прав. Вміти задовольняти фізичні,	Підтримувати конфіденційність, захист прав пацієнта/клієнта при задоволенні його потреб, при цьому звертаючи увагу оточення на дотримання цих	Самостійне і відповідальне виконання доручених медсестринських втручань з дотриманням конфіденційності та прав пацієнта/клієнта

приватності/інтимності/, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки	духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.	психологічні та духовні потреби пацієнта/клієнта на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.	вимог	
СК 05. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби	Мати спеціальних знання про людину, її органи та системи; алгоритми та стандартні схеми призначення харчування при лікуванні захворювань (за списком 2)	Вміти визначати, на підставі попереднього та клінічного діагнозу, характер харчування при лікуванні захворювань (за списком 2); забезпечувати руховий режим та особисту гігієну	Формувати та донести до пацієнта, фахівців висновки щодо харчування при лікуванні захворювання (за списком 2); залучати оточення пацієнта до задоволення гігієнічних та фізіологічних потреб	Нести відповіальність за обґрунтованість визначення харчування при лікуванні захворювання (за списком 2), за своєчасність та акуратність виконання гігієнічних і фізіологічних процедур
СК 06. застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень	Мати спеціальні знання про людину, її органи та системи, стандартні методики проведення лабораторних та інструментальних досліджень (за списком 4).	Вміти аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень та на їх підставі оцінити інформацію щодо діагнозу хворого (за списком 4)	Формувати та донести до пацієнта та фахівців висновки щодо необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень (за списком 4).	Нести відповіальність щодо оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень
СК 07. Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта	Мати спеціальні знання про правила асептики, антисептики та інфекційної безпеки, при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта/клієнта.	Вміти дотримуватись Правил асептики, антисептики та інфекційної безпеки при здійсненні догляду за пацієнтом, виконанні маніпуляцій та процедур, при різних видах переміщення та транспортування пацієнта/клієнта.	Здатність комунікативно залучати оточення пацієнта/клієнта, медичних працівників для вирішення завдань інфекційної безпеки, здійснення його переміщення та транспортування	Нести персональну відповіальність за дотримання інфекційної безпеки в закладі охорони здоров'я, домашніх умовах, за безпечне переміщення та транспортування пацієнта/клієнта
СК 08. Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань та інформування та	Мати спеціальні знання про стандарти якості надання медичної допомоги медичними сестрами, методи профілактики різних захворювань, об'єм і	Вміти проводити профілактичні заходи, спрямовані на збереження і зміцнення здоров'я пацієнта та профілактику захворювань. Вміти інформувати пацієнта про	Залучення до даного виду діяльності компетентних фахівців профілактичної медицини, забезпечення навчання пацієнта та його	Вміти самостійно виконувати плани попередження захворювань та відповідати за їх якість та своєчасність

навчання пацієнта та членів його родини	методи інформування та навчання пацієнта та членів його родини при різних захворюваннях.	ці заходи та ефективно навчати пацієнта і членів його родини (оточення) принципам здорового способу життя та профілактики різних захворювань.	оточення методам запобігання поширення хвороб, заходам реабілітації	
СК 09. Здатність здійснювати організацію, впровадження та контроль медсестринського процесу в паліативній та хоспісній допомозі	Здатність здійснювати організацію, впровадження та контроль медсестринського процесу в паліативній та хоспісній допомозі	Здатність здійснювати організацію, впровадження та контроль медсестринського процесу в паліативній та хоспісній допомозі	Здатність здійснювати організацію, впровадження та контроль медсестринського процесу в паліативній та хоспісній допомозі	Здатність здійснювати організацію, впровадження та контроль медсестринського процесу в паліативній та хоспісній допомозі
СК 12. визначені групової належності лікарських засобів, особливостях їх фармакокінетики та фармакодинаміки	Знати: - систему базових знань з фармакології та медичної рецептури; - систему базових знань з клінічної фармакології; - чинники, що спричиняють виникнення змін метаболізму внаслідок дії фармакологічних засобів, збільшення ризику розвитку побічних явищ; - фармакокінетичні та фармакодинамічні параметри медикаментів та їх комбінацій; - особливості взаємодії лікарських засобів, корекцію небажаної дії ліків	Вміти: - розбиратись в питаннях сумісності фармакологічних препаратів; - визначати можливі прояви побічної дії та симптоми передозування медикаментів, методи їх попередження і лікування; - враховувати особливості фармакокінетики та фармакодинаміки медикаментів при компромісній функції різних органів та систем	Уміння застосовувати клінічні протоколи при реалізації плану діагностики та лікування, враховуючи рекомендації лікуючого лікаря та погоджуючи свої дії з пацієнтом.	Автономно та відповідально застосовувати знання фармакодинаміки та фармакокінетики при виконанні призначень лікаря.
СК 13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження	Знати: клінічні прояви захворювань; - дані додаткових методів досліджень при різній патології.	Вміти: - використовувати основні методи медсестринського обстеження пацієнтів різного профілю; - інтерпретувати результати додаткових методів дослідження; - обґруntовувати призначення етіотропної, патогенетичної та симптоматичної терапії.	Дотримання етичних принципів та деонтологічних норм у спілкуванні з пацієнтами та їх оточенням з метою отримання згоди для проведення досліджень та виконання призначень лікаря	Здатність самостійно робити виважені висновки та обґруntовані судження відповідно до результатів дослідження пацієнта
СК 14. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу при різних гострих	Знати: - організацію медичної допомоги та особливості роботи	Вміти: - організовувати медичну допомогу у відділеннях	Володіти навичками психотерапії в Спілкуванні з пацієнтами та їх оточенням.	Швидко орієнтуватися в ситуації, диференційовано підходити до етапності

станах	<p>медичної сестри у відділеннях інтенсивної терапії та реанімаційному відділенні; надання невідкладної допомоги при різних видах гострих та термінальних станів.</p>	<p>інтенсивної терапії та реанімаційному відділенні; надавати невідкладну допомогу при гострих та термінальних станах;</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконувати реанімаційні заходи; - застосовувати сучасні інфузійні розчини відповідно до нормативно-директивних документів МОЗ України; 		<p>надання медичної допомоги при гострих станах. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час</p>
СК 15. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - етапи та зміст тактичної медицини; - обсяги та послідовність надання військово-медичної допомоги. 	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проводити медичне сортування поранених та потерпілих; - транспортувати пацієнтів при термінальних станах, пораненнях, травмах та ушкодженнях з місць катастроф та бойових дій; - надавати невідкладну допомогу потерпілому в залежності від суті ушкодження 	<p>Володіти навичками психотерапії в спілкуванні з Пораненими та покаліченими.</p>	<p>Відповіальність за правильність сортування та надання оптимальної медичної допомоги пораненим та покаліченим.</p>

ІІІ. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмними результатами навчання, які визначені освітньо-професійною програмою «Сестринська справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 223 Медсестринство та яких повинні досягти здобувачі вищої освіти після завершення вивчення дисципліни «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині», є:

ПРН 1. Проводити медсестринське суб'єктивне й об'єктивне обстеження різних органів, систем пацієнта та оцінювати отримані дані в умовах закладів охорони здоров'я, вдома, шляхом спілкування з пацієнтами різних вікових груп, їх родичами, хворою дитиною чи її батьками; уміти збирати скарги, анамнез захворювання та життя, алергологічний та епідеміологічний анамнез, оцінювати анамнестичні дані.

ПРН 2. Проводити медсестринську діагностику, виявляти та оцінювати проблеми пацієнта в умовах закладів охорони здоров'я, непередбачуваних обстави та вміти: виявляти дійсні проблеми пацієнта; оцінювати їх першочерговість, установлювати медсестринський діагноз.

ПРН 3. Планувати медсестринські втручання в умовах закладів охорони здоров'я, вдома, непередбачуваних обставин та вміти складати план медсестринських втручань для вирішення дійсних та супутніх проблем пацієнтів різного віку; здійснювати взаємозалежні медсестринські функції.

ПРН 7. Брати участь у забезпечені спостереження за здоровим та перехворілим населенням, його реабілітації, ДО в умовах закладів охорони здоров'я, вдома, громаді та користуючись чинними наказами МОЗУ вміти: вести ДО населення; робити розрахунок та аналіз статистичних показників ефективності диспансеризації; проводити роз'яснювальну роботу серед пацієнтів різних диспансерних груп; вести облік груп здоров'я; розраховувати та оцінювати окремі показники комплексної дії мікроклімату на організм людини; визначати етапи медико-соціальної реабілітації пацієнта, завдання до кожного етапу; складати комплекс реабілітаційних заходів залежно від профілю, перебігу, періоду захворювання; проводити перепис дитячого населення.

ПРН 8. Виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення санітарно- противоінфекційного режиму, стабілізації функціонального стану організму, особистої гігієни, харчування пацієнта.

ПРН 9. Демонструвати вміння ефективної професійної комунікації в усній, письмовій формах українською та іноземною мовами для реалізації академічної мобільності, ефективного обміну професійною інформацією.

ПРН 10. Застосовувати широкий спектр клінічних умінь й сучасних інноваційних діагностичних та лікувальних технологій з метою безпечної пацієнтоцентрованого догляду відповідно до клінічних протоколів та правових стандартів медсестринства.

ПРН 11. Інтерпретувати та враховувати у клінічній практиці особливості клінічної фармакокінетики, фармакодинаміки, побічної дії та взаємодії основних груп лікарських засобів.

ПРН 12. Виписувати, зберігати та використовувати основні параметри фармакокінетики фармакологічних засобів з метою їх раціонального призначення.

ПРН 13. Правильно організовувати зберігання та транспортування фармацевтичних товарів; прогнозувати можливі зміни їх хімічної структури та фізико-хімічних властивостей під впливом факторів зовнішнього середовища в процесі транспортування, зберігання та експлуатації.

ПРН 14. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження.

ПРН 15. Використовувати прості і доступні під час масових обстежень і спостережень методи, апаратуру біохімічного аналізу; володіти найбільш поширеними методиками біохімічного обстеження організму людини.

ПРН 18. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу гострого невідкладного стану, а також в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.

ПРН 20. Своєчасно та належно вести медсестринську документацію відповідно до чинного законодавства, використовуючи необхідні комп'ютерні технології, здійснювати моніторинг та аналіз документації.

IV. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва змістових модулів та тем	Кількість годин				
		Усього	Лекції	Навчальна практика	CPC	
Модуль 1. Клінічне медсестринство у внутрішній медицині - II семестр						
Змістовий модуль 1. Діагностика та моніторинг здоров'я пацієнтів із патологією органів дихання						
1.	Клінічні синдроми бронхіальної обструкції, дихальної недостатності, гіперневматизації легень. ХОЗЛ. Бронхіти. Бронхіальна астма.	9	2	4	3	
2.	Клінічні синдроми ущільнення легеневої тканини та порожнини в легеневій тканині. Пневмонії. Туберкульоз легень. Рак легень.	6	2	4	-	
3.	Клінічні синдроми рідини та повітря в плевральній порожнині, бронхіальної ектазії. Плеврити. Гнійні захворювання легень.	10	2	4	4	
	Усього змістовий модуль 1	25	6	12	7	
Змістовий модуль 2. Діагностика та моніторинг здоров'я пацієнтів із патологією серцево-судинної системи						
4.	Клінічні синдроми артеріальної гіpertenzії та гіпотензії. Гіпертонічна хвороба.	8	2	4	2	
5.	Клінічні синдроми гострої і хронічної серцевої недостатності, синдром судинної недостатності. IХС. Стенокардія. Гострий інфаркт міокарда. Хронічна недостатність кровообігу.	10	2	4	4	
6.	Клінічні синдроми порушення ритму серця. Аритмії.	6	2	4	-	
	Усього змістовий модуль 2	24	6	12	6	
Змістовий модуль 3. Діагностика та моніторинг здоров'я пацієнтів із патологією органів травлення						
7.	Больовий та диспептичний синдром в гастроenterології. Гастрити. Виразкова хвороба. Рак шлунка.	7	2	4	1	
8.	Клінічні синдроми захворювань гепатобіліарної системи. Хронічні гепатити, цироз печінки. Хронічний холецистит.	12	2	4	6	
9.	Клінічні синдроми малъабсорбції, подразнення товстої кишки. Хронічні ентероколіти. Хронічний панкреатит.	6	2	4	-	
	Усього змістовий модуль 3	25	6	12	7	
Змістовий модуль 4. Діагностика та моніторинг здоров'я пацієнтів із патологією нирок, ендокринної системи, органів кровотворення, опорно-рухового апарату та сполучної тканини						
10.	Основні клінічні синдроми в нефрології. Піелонефрити. Глюмерулонефрити. Хронічна ниркова недостатність.	9	2	4	3	
11.	Основні клінічні синдроми в ендокринології. Дифузний токсичний зоб, гіпотиреоз, ендемічний зоб. Цукровий діабет. Ожиріння.	8	2	4	2	
12.	Основні клінічні симптоми в гематології. Анемії. Лейкемії. Геморагічні діатези.	9	2	4	3	
13.	Основні клінічні синдроми при захворюваннях опорно-рухового апарату, сполучної тканини. Ревматизм. Ревматоїдний артрит. Остеоартроз.	8	2	4	2	
14.	Основні клінічні синдроми в алергології. Анафілактичний шок. Набряк Квінке. Кропив'янка. Сироваткова хвороба.	8	2	4	2	
	Усього змістовий модуль 4	42	10	24	12	
15.	Підсумковий модульний контроль	4	-	4	-	
Усього за курс навчання:		120	28	60	32	

V. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Теми лекцій	Кількість годин
Модуль 1. Клінічне медсестринство у внутрішній медицині		
Змістовий модуль 1. Діагностика та моніторинг здоров'я пацієнтів із патологією органів дихання		
1	Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при ХОЗЛ, бронхіальній астмі.	2
2	Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при пневмоніях, туберкульозі легень, раку легень	2
3	Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при плевритах, гнійних захворюваннях легень.	2
Усього змістовий модуль 1		6
Змістовий модуль 2. Діагностика та моніторинг здоров'я пацієнтів із патологією серцево-судинної системи		
4	Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при гіпертонічній хворобі	2
5	Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при ІХС, стенокардії, інфаркті міокарда, хронічній недостатності кровообігу	2
6	Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при аритміях	2
Усього змістовий модуль 2		6
Змістовий модуль 3. Діагностика та моніторинг здоров'я пацієнтів із патологією органів травлення		
7	Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при гастритах, виразковій хворобі, раку шлунка	2
8	Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при хронічному гепатиті, цирозі печінки, хронічному холециститі.	2
9	Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при хронічному ентероколіті, панкреатиті.	2
Усього змістовий модуль 3		6
Змістовий модуль 4. Діагностика та моніторинг здоров'я пацієнтів із патологією нирок, ендокринної системи, органів кровотворення, опорно-рухового апарату та сполучної тканини		
10	Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при пієлонефриті, гломерулонефриті, уремії.	2
11	Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при захворюваннях щитоподібної залози, цукровому діабеті, ожирінні.	2
12	Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при анеміях, лейкеміях, геморагічних діатезах	2
13	Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при ревматизмі, ревматоїдному артриті, остеоартрозі.	2
14	Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при алергічних станах.	2
Усього змістовий модуль 4		10
Усього за курс навчання:		28

VI. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
під керівництвом викладача

№ з\п	Навчальна практика	Кількість годин
Модуль 1. Клінічне медсестринство у внутрішній медицині		
Змістовий модуль 1. Діагностика та моніторинг здоров'я пацієнтів із патологією органів дихання		
1	Медсестринське обстеження та втручання при ХОЗЛ, бронхіальній астмі	4
2	Медсестринське обстеження та втручання при пневмоніях, туберкульозі легень, раку легень	4
3	Медсестринське обстеження та втручання при плевритах, гнійних захворюваннях легень.	4
Усього змістовий модуль 1:		12
Змістовий модуль 2. Діагностика та моніторинг здоров'я пацієнтів із патологією серцево-судинної системи		
4	Медсестринське обстеження та втручання при гіпертонічній хворобі	4
5	Медсестринське обстеження та втручання при ІХС, стенокардії, інфаркті міокарда, хронічній недостатності кровообігу	4
6	Медсестринське обстеження та втручання при аритміях	4
Усього змістовий модуль 2:		12
Змістовий модуль 3. Діагностика та моніторинг здоров'я пацієнтів із патологією органів травлення		
7	Медсестринське обстеження та втручання при гастритах, виразковій хворобі, раку шлунка	4
8	Медсестринське обстеження та втручання при хронічних гепатитах, цирозі печінки, хронічному холециститі.	4
9	Медсестринське обстеження та втручання при хронічному ентероколіті, хронічному панкреатиті.	4
Усього змістовий модуль 3		12
Змістовий модуль 4. Діагностика та моніторинг здоров'я пацієнтів із патологією нирок, ендокринної системи, органів кровотворення, опорно-рухового апарату та сполучної тканини		
10	Медсестринське обстеження та втручання при піелонефриті, гломерулонефриті, хронічній нирковій недостатності.	4
11	Медсестринське обстеження та втручання при захворюваннях щитоподібної залози, цукровому діабеті, ожирінні.	4
12	Медсестринське обстеження та втручання при анеміях, лейкеміях, геморагічних діатезах	4
13	Медсестринське обстеження та втручання при ревматизмі, ревматоїдному артриті, остеоартрозі.	4
14	Медсестринське обстеження та втручання при алергічних станах.	4
Усього змістовий модуль 4:		20
15	Підсумковий модуль-контроль	4
Усього за курс навчання		60

- Заняття проводяться відповідно до розкладу в навчальних кімнатах на клінічних базах

VII. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія розвитку внутрішньої медицини в Україні. Роль української школи у вивчені захворювань серцево-судинної системи.	1
2	Клінічне обстеження пацієнта з емфіземою легень	1
3	Клінічне обстеження пацієнта з пневмосклерозом	1
4	Клінічне обстеження пацієнта з легеневим серцем	2
5	Клінічне обстеження пацієнта із симптоматичними гіпертензіями	2
6	Клінічне обстеження пацієнта з атеросклерозом	2
7	Клінічне обстеження пацієнта з кардіопатією	2
8	Клінічне обстеження пацієнта з гострим гастритом	1
9	Клінічне обстеження пацієнта з гострим холециститом	2
10	Клінічне обстеження пацієнта з дискинезією жовчовивідних шляхів	2
11	Клінічне обстеження пацієнта із гострим панкреатитом	2
12	Клінічне обстеження пацієнта з циститом	1
13	Клінічне обстеження пацієнта з гострою нирковою недостатністю	2
14	Клінічне обстеження пацієнта з постгеморагічними анеміями (гострими та хронічними)	1
15	Клінічне обстеження пацієнта з лімфогрануломатозом	2
16	Клінічне обстеження пацієнта із захворюваннями гіпофіза, ожирінням	2
17	Клінічне обстеження пацієнта із системним червоним вовчаком, системною склеродермією	2
18	Діагностика та моніторинг здоров'я пацієнта при полінозах та медикаментозній алергії	2
19	Роль медсестри бакалавра в організації охорони праці у відділеннях терапевтичного профілю	2
Усього:		32

VIII. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТА (ІДРС) (есе, аналітичний огляд, аналіз проблеми тощо)

1. Виступи на засіданні науково-студентському гуртку.
2. Участь у наукових конференціях.
3. Створення фільми, презентації
4. Публікація матеріалів в журналах (тези, статті) тощо.

Теми індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ):

1. Роль медсестри бакалавра у забезпеченні медичною допомогою населення в організації дистанційної взаємодії між сімейною медициною та діагностичними службами
2. Дистанційний централізований моніторинг стану здоров'я пацієнтів при серцево-судинній патології.
3. Диференційна діагностика гострого болю в ділянці серця.
4. Діяльність медичної сестри бакалавра в діагностичному процесі бронхіальної астми.
5. Сучасні методи діагностики бронхообструктивного синдрому в практиці медсестри бакалавра.
6. Сучасна диференційна діагностика гідротораксу в практиці медсестри бакалавра.
7. Роль медичної сестри бакалавра у роботі школи «Бронхіальної астми».
8. Сучасна диференційна діагностика різних видів аритмій: миготливої аритмії, пароксизмальної тахікардії, екстрасистоли, блокади.
9. Диференційна діагностика коматозних станів при патології органів травлення в практиці медсестри бакалавра.
10. Диференційна діагностика коматозних станів при патології нирок та органів сечовиділення.
11. Диференційна діагностика коматозних станів при патології ендокринної системи.
12. Диференційна діагностика коматозних станів при патології щитоподібної залози.
13. Диференціальна діагностика коматозних станів при патології ендокринної системи та порушенні вуглеводного обміну.
14. Участь медичної сестри бакалавра в обстеженні та оцінці стану здоров'я пацієнта з анемічним синдромом.
15. Сучасні підходи до діагностики та моніторингу стану здоров'я пацієнтів з лімфоденопатією.
16. Диференційна діагностика абдомінального бульового синдрому при терапевтичній патології.
17. Забезпечення медсестрою бакалавром безпечної лікарняного середовища в лікувально-профілактичних закладах.
18. Організація та реалізація медсестринського обстеження та оцінки стану пацієнта в стаціонарі.
19. Організація та реалізація медсестринського обстеження та оцінки стану пацієнта в домашніх умовах.
20. Організація та реалізація медсестринського обстеження та оцінки стану пацієнта в умовах підготовки до фізичних реабілітаційних процедур
21. Діагностика та моніторинг здоров'я пацієнтів похилого та старечого віку при захворюваннях серцево-судинної системи.
22. Діагностичне значення функціональних досліджень вентиляції легень.
23. Діагностичне значення артеріо- та коронарографії внутрішніх органів.
24. Шляхи реалізації збільшення тривалості життя в Україні – технології антиєйджинг – медицини з метою раннього виявлення, профілактики, лікування та зменшення числа вікових захворювань.
25. Роль медсестри бакалавра у реалізації основних принципів страхової медицини.

IX. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЛЕКЦІЯ

Тема 1. Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при ХОЗЛ, бронхіальній астмі.

Історія розвитку вчення про внутрішню медицину, її місце серед інших клінічних дисциплін. Основні історичні етапи розвитку внутрішньої медицини в Україні. Внесок академіків М.П. Кончаловського, Г.Ф. Образцова, М.Д. Стражеска, М.М. Губергрица, Ф.Г. Яновського, В.Х. Василенка, Л.Т. Малої в розвиток вітчизняної внутрішньої медицини. Основи законодавства України з питань охорони здоров'я населення, формування здорового способу життя, боротьба зі шкідливими звичками.

Участь медсестри бакалавра в організації роботи відділень терапевтичного профілю як помічника лікаря. Основні принципи організації та методи лікування-профілактичної допомоги пацієнтам пульмонологічного відділення. Роль медсестри бакалавра в організації охорони праці у відділеннях терапевтичного профілю

Властивості ендобронхіального епітелію. Фізіологічний дренаж бронхів. Вплив дефіциту альфа-антитрипсину на розвиток захворювань бронхів та бронхіальної астми.

Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми бронхіальної обструкції, дихальної недостатності, гіперпневматизації легень

Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб'єктивні та об'єктивні ознаки при ХОЗЛ, бронхітах, бронхіальній астмі. Діагностичні лабораторні та інструментальні критерії захворювань. Роль алергенів у виникненні захворювань. Суть та клінічне значення лабораторних, інструментальних та функціональних досліджень. Роль рентгенологічного, бронхоскопічного, спірографічного, гіпоксичних проб (Штанге та Генче) та ін. методів обстеження при ХОЗЛ, бронхітах, бронхіальній астмі. Сучасні погляди на лікування під час нападу і періоді ремісії. Роль медичної сестри бакалавра у наданні невідкладної допомоги при астматичному статусі.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 1. Медсестринське обстеження та втручання при ХОЗЛ, бронхіальною астмою

Визначення захворювання, класифікація, яку покладено в основу клінічного діагнозу. Сприятливі фактори захворювань органів дихання. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Основні клінічні симптоми та синдроми при ХОЗЛ, бронхітах, бронхіальній астмі. Синдроми бронхіальної обструкції, дихальної недостатності та гіперпневматизації легень. Об'єктивні методи клінічного обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультація) пацієнтів з патологією дихання.

Принципи лікування пацієнтів при ХОЗЛ, бронхітах, бронхіальній астмі.

Основні клінічні симптоми невідкладних станів при захворюваннях органів дихання, тактика медсестри бакалавра в наданні екстреної допомоги.

Профілактика та роль медсестри бакалавра у проведенні диспансеризації пацієнтів.

Особливості перебігу та лікування захворювань у осіб похилого та старечого віку.

Техніка безпеки під час роботи в рентгенкабінетах, кабінетах функціональних досліджень, під час виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

ЛЕКЦІЯ

Тема. 2. Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при пневмоніях, туберкульозі легень, раку легень

Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми ущільнення легеневої тканини та порожнини в легеневій тканині.

Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб'єктивні та об'єктивні ознаки при пневмонії, туберкульозі та раку легень.

Діагностичні лабораторні та інструментальні критерії захворювань. Роль ендо- та екзогенних факторів у виникненні захворювань. Сучасні погляди на лікування. Роль медичної сестри бакалавра у наданні невідкладної допомоги при гіпертермічному, бальовому, іноксикаційному синдромах, задишці, кровохарканні та легеневій кровотечі.

Особливості обстеження пацієнта та медсестринський процес з COVID-19.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 2. Медсестринське обстеження та втручання при пневмоніях, туберкульозі легень, раку легень

Визначення захворювання, класифікація, яку покладено в основу клінічного діагнозу. Сприятливі фактори, етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Основні клінічні симптоми та синдроми при пневмонії, пневмоконіозі, туберкульозі та раку легень. Синдроми ущільнення легеневої тканини та порожнини в легеневій тканині.

Об'єктивні методи клінічного обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультація) пацієнтів. Особливості перебігу позалікарняних пневмоній, можливі ускладнення.

Суть та клінічне значення лабораторних, інструментальних та функціональних досліджень. Роль рентгенологічного, бронхоскопічного, спірографічного та ін. методів обстеження при синдромах ущільнення легеневої тканини та порожнини в легеневій тканині.

Основні принципи лікування пацієнтів при пневмонії (у т.ч. з COVID-19), туберкульозі та раку легень. Особливості антибактеріальної терапії.

Основні клінічні симптоми невідкладних станів при пневмонії, туберкульозі та раку легень, тактика медсестри бакалавра в наданні екстреної допомоги.

Профілактика та роль медсестри бакалавра у проведенні диспансеризації пацієнтів.

Особливості перебігу та лікування захворювань у осіб похилого та старчого віку.

Охорона праці під час роботи в протитуберкульозних закладах, у спеціалізованих відділеннях для пацієнтів з COVID-19.

ЛЕКЦІЯ

Тема 3. Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при плеврітах, гнійних захворюваннях легень.

Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми рідини та повітря в плевральній порожнині, бронхіальної ектазії.

Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб'єктивні та об'єктивні ознаки при плеврітах, гнійних захворюваннях легень.

Діагностичні лабораторні та інструментальні критерії захворювань. Роль ендо- та екзогенних факторів у виникненні захворювань. Сучасні погляди на лікування. Роль медичної сестри бакалавра у наданні невідкладної допомоги при задишці, кровохарканні та легеневій кровотечі.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 3. Медсестринське обстеження пацієнта та втручання при плеврітах, гнійних захворюваннях легень

Визначення захворювання, класифікація, яку покладено в основу клінічного діагнозу. Сприятливі фактори розвитку захворювань. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Основні клінічні симптоми та синдроми при сухому та ексудативному плеврітах, гнійних захворюваннях легень. Синдроми рідини та повітря в плевральній порожнині, бронхіальної ектазії.. Об'єктивні методи клінічного обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультація) пацієнтів з патологією дихання. Значення плевральної пункції в діагностиці та лікуванні.

Принципи лікування пацієнтів при сухому та ексудативному плеврітах, гнійних захворюваннях легень.

Основні клінічні симптоми невідкладних станів при захворюваннях органів дихання,

тактика медсестри бакалавра в наданні екстреної допомоги.

Профілактика та роль медсестри бакалавра у проведенні диспансеризації пацієнтів.

Особливості перебігу та лікування захворювань у осіб похилого та старечого віку.

ЛЕКЦІЯ

Тема 4. Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при гіпертонічній хворобі

Особливості роботи медичної сестри бакалавра у відділеннях кардіологічного профілю.

Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми артеріальної гіпертензії та артеріальної гіпотензії.

Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб'єктивні та об'єктивні ознаки при гіпертонічній хворобі.

Роль психогенних факторів у виникненні захворювання. Діагностичні лабораторні та інструментальні критерії захворювань. Діагностичне значення ортостатичної та кліностатичної проби, холтер-моніторингу артеріального тиску.

Сучасні погляди на лікування відповідно до стандартизованих протоколів. Роль медичної сестри бакалавра у наданні невідкладної допомоги при задишці, гіпертензії, гіпотензії, непритомності.

Роль медсестри бакалавра при проведенні реабілітації пацієнтів.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 4. Медсестринське обстеження та втручання при гіпертонічній хворобі

Визначення захворювання, класифікація, яку покладено в основу клінічного діагнозу.

Сприятливі фактори розвитку захворювань. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Основні клінічні симптоми та синдроми при гіпертонічній хворобі. Синдроми гіпертензивний та гіпотензивний. Об'єктивні методи клінічного обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультація) пацієнтів з патологією кровообігу.

Принципи лікування пацієнтів при гіпертонічній хворобі.

Основні клінічні симптоми невідкладних станів при гіпертонічній хворобі, тактика медсестри бакалавра в наданні екстреної допомоги.

Профілактика та роль медсестри бакалавра у проведенні диспансеризації пацієнтів.

Особливості перебігу та лікування захворювань у осіб похилого та старечого віку.

ЛЕКЦІЯ

Тема 5. Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при ІХС, стенокардії, інфаркті міокарда, хронічній недостатності кровообігу

Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми коронарної недостатності, гострої і хронічної серцевої недостатності, судинної недостатності та недостатності кровообігу.

Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб'єктивні та об'єктивні ознаки ішемічної хвороби серця.

Клінічні синдроми гострої і хронічної серцевої недостатності, синдром судинної недостатності. ІХС. Стенокардія. Гострий інфаркт міокарда. Хронічна недостатність кровообігу.

Діагностичні лабораторні та інструментальні критерії ІХС. Роль атерогенних та психогенних факторів у виникненні захворювання. Диференційна діагностика атипових форм інфаркту міокарда. Сучасні погляди на медикаментозне та хірургічне лікування. Роль медичної сестри бакалавра у наданні невідкладної допомоги при задишці, кардіалгії, серцевій та судинній недостатності, кардіогенному шоці, серцевій астмі та набряку легень, тромбоемболії, аритмії, аневризмі шлуночків, синдромі Дреслера.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 5. Медсестринське обстеження та втручання при ІХС, стенокардії, інфаркті міокарда, хронічній недостатності кровообігу

Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми коронарної недостатності, гострої і хронічної серцевої недостатності, судинної недостатності та недостатності кровообігу.

Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб'єктивні та об'єктивні ознаки ішемічної хвороби серця.

Клінічні синдроми гострої і хронічної серцевої недостатності, синдром судинної недостатності. ІХС. Стенокардія. Гострий інфаркт міокарда. Хронічна недостатність кровообігу.

Роль атерогенних та психогенних факторів у виникненні захворювання. Оцінка фізичної працездатності, толерантності до навантажень та діагностична цінність спіроергометрії, індексу Руф'є, ЕКГ, проби з навантаженням, велоергометрії, холтермоніторингу тощо.

Діагностичні лабораторні та інструментальні критерії ІХС. Сучасні погляди на медикаментозне та хірургічне лікування. Роль медичної сестри бакалавра у наданні невідкладної допомоги при задишці, кардіалгії, серцевій та судинній недостатності.

ЛЕКЦІЯ

Тема 6. Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при аритміях

Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми аритмії.

Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб'єктивні та об'єктивні ознаки синусової тахікардії, синусової брадикардії, синусової аритмії, екстрасистолії, пароксизмальний тахікардії, синоаурикулярній блокаді, внутрішньопередсердній блокаді, атріовентрикулярній блокаді, порушенні внутрішньошлуночкової провідності, миготінні (миготлива аритмія) і тріпотінні передсердь, тріпотінні та миготінні (фібриляція) шлуночків.

Роль основних функціональних методів у діагностиці аритмій. Діагностична цінність електрокардіографії, ехокардіографії, фонокардіографії, холтер-моніторингу ЕКГ, вариаційної пульсометрії та ритмограми.

Сучасні погляди на медикаментозне, консервативне та хірургічне лікування. Роль медичної сестри бакалавра у наданні невідкладної допомоги при аритміях. Особливості догляду за пацієнтами.

ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 6. Медсестринське обстеження та втручання при аритміях

Визначення захворювання, класифікація, яку покладено в основу клінічного діагнозу. Сприятливі фактори розвитку захворювань. Етіологія, патогенез, основні клінічні симптоми та синдроми при аритміях. Об'єктивні методи клінічного обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультація) пацієнтів з аритмією.

Принципи лікування пацієнтів при аритміях.

Основні клінічні симптоми невідкладних станів при аритміях, тактика медсестри бакалавра в наданні екстреної допомоги.

Профілактика та роль медсестри бакалавра у проведенні диспансеризації пацієнтів.

Особливості перебігу та лікування захворювань у осіб похилого та старечого віку.

ЛЕКЦІЯ

Тема 7. Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при гастритах, виразковій хворобі, раку шлунка

Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми бальовий та диспептичний в гастроenterології. Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб'єктивні та об'єктивні ознаки гастритів, виразкової хвороби, раку шлунка.

Роль факторів агресії та захисту у патогенезі виразкової хвороби. Діагностичні лабораторні та інструментальні критерії захворювань. Дослідження секреторної функції шлунка (інтрагастральна рН-метрія, експрес рН-метрія, моніторинг кислотоутворення). Ендоскопічні методи дослідження шлунково-кишкового тракту (езофагогастродуоденоскопія, колоноскопія, ректороманоскопія). Сучасні погляди на консервативне та хірургічне лікування відповідно до протоколів. Роль медичної сестри бакалавра у наданні невідкладної допомоги при бальовому, інтоксикаційному, диспептичному синдромах, шлунковій кровотечі, перфорації, пенетрації, малігнізації, пілоростенозі. Основні принципи догляду за пацієнтом.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 7. Медсестринське обстеження та втручання при гастритах, виразковій хворобі, раку шлунка

Визначення захворювання, класифікація, яку покладено в основу клінічного діагнозу. Сприятливі фактори розвитку захворювань. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Основні клінічні симптоми та синдроми при гастритах, виразковій хворобі шлунка, пухлинах шлунка. Абдомінальний бальовий, диспептичний синдром, шлунковій кровотечі. Об'єктивні методи клінічного обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультація) пацієнтів з патологією травлення. Діагностичне значення лабораторних та інструментальних методів дослідження.

Принципи лікування пацієнтів при гастритах, виразковій хворобі та пухлинах шлунка. Основні клінічні симптоми невідкладних станів, тактика медсестри бакалавра в наданні екстреної допомоги при бальовому синдромі, перфорації, пенетрації, шлунковій кровотечі.

Профілактика та роль медсестри бакалавра у проведенні диспансеризації пацієнтів.

Особливості перебігу та лікування захворювань у осіб похилого та старечого віку.

ЛЕКЦІЯ

Тема 8. Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при хронічному гепатиті, цирозі печінки, хронічному холециститі.

Особливості роботи медичної сестри бакалавра у відділеннях гастроентерологічного профілю.

Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми бальовий, жовтяници, порталельні гіпертензії, гепатолієнальний, холестатичний, печінкової недостатності, цитолізу.

Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб'єктивні та об'єктивні ознаки хронічних гепатитів, цирозів печінки, хронічних холециститів.

Роль ендо- та екзогенних факторів у виникненні захворювань. Діагностичні лабораторні та інструментальні критерії захворювань. Дуоденальне зондування, значення методу для оцінювання функціонального стану гепатобіліарної системи та підшлункової залози. Діагностичні можливості гепатографії, радіоізотопних методів, комп'ютерної томографії та магніт резонансної томографії. Сучасні погляди на консервативне та хірургічне лікування. Роль медичної сестри бакалавра у наданні невідкладної допомоги при бальовому, жовтяници, порталельні гіпертензії, печінкової недостатності, кровотечі із розширеніх вен стравоходу.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 8. Медсестринське обстеження та втручання при хронічних гепатитах, цирозі печінки, хронічному холециститі.

Визначення захворювання, класифікація, яку покладено в основу клінічного діагнозу. Сприятливі фактори розвитку захворювань. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Основні клінічні симптоми та синдроми при хронічних гепатитах, цирозах печінки, хронічних холециститах. Абдомінальний бальовий, диспептичний, синдром жовтяници, порталельні гіпертензії, гепатолієнальний, холестатичний, печінкової недостатності, цитолізу.

Об'єктивні методи клінічного обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультація) пацієнтів з патологією травлення.

Принципи лікування пацієнтів при захворюваннях гепатобіліарної системи. Основні клінічні симптоми невідкладних станів, тактика медсестри бакалавра в наданні екстреної допомоги при бальовому синдромі, кровотечі з розширеніх вен стравоходу.

Профілактика та роль медсестри бакалавра у проведенні диспансеризації пацієнтів.
Особливості перебігу та лікування захворювань у осіб похилого та старечого віку.

ЛЕКЦІЯ

Тема 9. Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при хронічному ентероколіті, панкреатиті.

Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми бальовий, мальабсорбції, подразнення товстої кишки в гастроентерології. Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб'єктивні та об'єктивні ознаки хронічного ентероколіту та панкреатиту.

Роль ендо- та екзогенних факторів у виникненні захворювань. Діагностичні лабораторні та інструментальні критерії захворювань. Duodenalne зондування, значення методу для оцінювання функціонального стану гепатобіліарної системи та підшлункової залози. Діагностичні можливості гепатографії, радіоізотопних методів, комп'ютерної томографії та магніт резонансної томографії.

Діагностичне значення основних лабораторних досліджень випорожнень для оцінювання функціонального стану органів травної системи. Сучасні погляди на консервативне та хірургічне лікування. Роль медичної сестри бакалавра у наданні невідкладної допомоги при бальовому, інтоксикаційному, диспептичному синдромах, мальабсорбції та подразнення товстої кишки.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 9. Медсестринське обстеження та втручання при хронічних ентероколіті та панкреатиті

Визначення захворювання, класифікація, яку покладено в основу клінічного діагнозу. Сприятливі фактори розвитку захворювань. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Основні клінічні симптоми та синдроми при хронічних ентероколітах, хронічному панкреатиті. Абдомінальний бальовий, диспептичний, мальабсорбції, подразнення товстої кишki, кишкової кровотечі. Об'єктивні методи клінічного обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультація) пацієнтів з патологією травлення.

Діагностичне значення лабораторних та інструментальних методів дослідження.

Принципи лікування пацієнтів при захворюваннях кишечника та підшлункової залози. Основні клінічні симптоми невідкладних станів, тактика медсестри бакалавра в наданні екстреної допомоги при бальовому синдромі.

Профілактика та роль медсестри бакалавра у проведенні диспансеризації пацієнтів.

Особливості перебігу та лікування захворювань у осіб похилого та старечого віку.

ЛЕКЦІЯ

Тема 10. Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при піелонефриті, гломерулонефриті, уремії.

Особливості роботи медичної сестри бакалавра у відділеннях нефрологічного профілю.

Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми сечовий, нефротичний, нефритичний, ниркової артеріальної гіпертензії, ниркової коліки, ниркової еклампсії. Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб'єктивні та об'єктивні ознаки гломерулонефриту, піелонефриту, нирково-кам'яної хвороби, циститу, хронічної ниркової недостатності.

Роль бета-гемолітичного стрептококу групи А, коморбідних інфекційних станів, екзогенних факторів у виникненні захворювань. Діагностичні лабораторні та інструментальні критерії захворювань. Діагностичне значення методів дослідження за

Нечипоренко, Аддіс-Каковським, за Зимницьким, визначення кліренсу ендогенного креатиніну – проба Реберга. Діагностичні можливості оглядової рентгенографії, ренографії, радіоізотопних методів, комп’ютерної томографії та магніт резонансної томографії, внутрішньовеної урографії, ретроградної піелографії, ангіографії нирок, цистографії. Сучасні погляди на медикаментозне та хірургічне лікування. Роль медичної сестри бакалавра у наданні невідкладної допомоги при синдромах: бальовому, інтоксиційному, сечовому, нефротичному, нефритичному, ниркової артеріальної гіпертензії, ниркові коліки, гострі затримці сечі, ниркової еклампсії. Уявлення про види діалізу, трансплантацію нирки.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 10. Медсестринське обстеження та втручання при пієлонефриті, гломерулонефриті, хронічній нирковій недостатності

Визначення захворювання, класифікація, яку покладено в основу клінічного діагнозу. Сприятливі фактори розвитку захворювань. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Основні клінічні симптоми та синдроми при захворюваннях нирок: бальовий, інтоксиційний, сечовий, нефротичному, нефритичному, ниркової артеріальної гіпертензії, ниркові коліки, гострі затримці сечі, ниркової еклампсії. Об’єктивні методи клінічного обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультація) пацієнтів з патологією травлення.

Діагностичне значення лабораторних та інструментальних методів дослідження.

Принципи лікування пацієнтів при захворюваннях нирок та органів сечовиділення. Основні клінічні симптоми невідкладних станів, тактика медсестри бакалавра в наданні екстреної допомоги при бальовому синдромі, гострій затримці сечі, симптоматичній гіпертензії, ниркові кольці відповідно до протоколів.

Профілактика та роль медсестри бакалавра у проведенні диспансеризації пацієнтів.

Особливості перебігу та лікування захворювань у осіб похилого та старечого віку.

ЛЕКЦІЯ

Тема 11. Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при захворюваннях щитоподібної залози, цукровому діабеті, ожирінні.

Особливості роботи медичної сестри бакалавра у відділеннях ендокринологічного профілю.

Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми в ендокринології: дисфункції інсулярного апарату підшлункової залози, дисфункції щитоподібної залози, наднирникової дисфункції, акромегалічний, синдром ожиріння. Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб’єктивні та об’єктивні ознаки дифузного токсичного зобу, гіпотиреозу, ендемічного зобу, цукрового діабету, ожиріння.

Роль ендо- та екзогенних факторів у виникненні захворювань. Діагностичні лабораторні та інструментальні критерії захворювань. Клінічне значення лабораторних методів оцінювання функціонального стану щитоподібної залози (визначення основного обміну, визначення йоду, зв'язаного з білками сироватки. Уявлення про радіоізотопні методи дослідження (поглинання I^{131} щитоподібною залозою, визначення виділення I^{131} з сечею), сканування щитоподібної залози. Діагностична цінність інструментальних методів дослідження щитоподібної залози (УЗД, рентгенографія, КТ, МРТ) для оцінювання стану пацієнта.

Діагностична цінність та методика проведення основних лабораторних досліджень внутрішньосекреторної функції підшлункової залози (рівень глікемії натще, глюкозотolerантний тест, визначення глікозильованого гемоглобіну, вміст кетонових тіл і глюкози в сечі). Інтерпретація результатів дослідження.

Діагностичне значення лабораторних гормональних досліджень (рівня гормонів в крові, екскреція гормонів з сечею). Інтерпретація результатів.

Уявлення про спеціальні методи дослідження в ендокринології: ангіографію з селективним забором крові, що відтікає від ендокринної залози, для визначення в ній рівня

гормонів, радіоізотопне дослідження (сцинтиграфія щитоподібної залози), денситометрію кісток. Біоімпедансометрія - метод об'єктивної оцінки складу тіла та діагностична цінність функціональних проб із фізичним навантаженням.

Сучасні погляди на медикаментозне лікування. Роль медичної сестри бакалавра у наданні невідкладної допомоги при синдромах дисфункції інсулярного апарату підшлункової залози, дисфункції щитоподібної залози, наднирникової дисфункції, акромегалічний, синдром ожиріння. Роль медичної сестри при хронічних ускладненнях (мікро- та макроангіопатіях).

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 11. Медсестринське обстеження та втручання при захворюваннях щитоподібної залози, цукровому діабеті, ожирінні.

Визначення захворювання, класифікація, яку покладено в основу клінічного діагнозу. Сприятливі фактори розвитку захворювань. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Основні клінічні симптоми та синдроми при ендокринних захворюваннях: дисфункції інсулярного апарату підшлункової залози, дисфункції щитоподібної залози, наднирникової дисфункції, акромегалічний, синдром ожиріння. Об'єктивні методи клінічного обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультація) пацієнтів з патологією травлення.

Діагностичне значення лабораторних та інструментальних методів дослідження.

Принципи лікування пацієнтів при ендокринних захворюваннях. Основні клінічні симптоми невідкладних станів, тактика медсестри бакалавра в наданні екстреної допомоги при гіпо- та гіперглікемічній, тиреотоксичній та мікседаматозній комах, наднирниковій кризі відповідно до протоколів.

Профілактика та роль медсестри бакалавра у проведенні диспансеризації пацієнтів.

Особливості перебігу та лікування захворювань у осіб похилого та старечого віку.

ЛЕКЦІЯ

Тема 12. Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при анеміях, лейкеміях, геморагічних діатезах

Особливості роботи медичної сестри бакалавра у відділеннях гематологічного профілю.

Сучасний погляд на кровотворення. Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми в гематології: синдром анемії, геморагічний синдром, лейкемічний синдром, лейкемоїдний синдром, поліцитемічний (плеторичний) синдром, синдром гіперспленізму. Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб'єктивні та об'єктивні ознаки анемій, лейкемій, геморагічних діатезів.

Роль ендо- та екзогенних факторів у виникненні захворювань. Діагностичні лабораторні та інструментальні критерії захворювань. Значення лабораторних методів дослідження згортальної системи крові (коагулограма, тест Кумбса, час кровотечі за Дюке, симптом джгута, час зсідання крові, час рекальцифікації плазми, гепариновий час) для діагностики коагулопатій.

Участь медсестри бакалавра під асистуванні лікарю при проведенні стернальної пункциї, трепанобіопсії клубової кістки, пункциї лімфатичних вузлів. Діагностичне значення цитологічного дослідження кісткового мозку, гістологічне дослідження матеріалу, морфологічне дослідження лімфатичних вузлів.

Сучасні погляди на медикаментозне та хірургічне лікування. Роль медичної сестри бакалавра у наданні невідкладної допомоги при постгеморагічній кровотечі, гіпертермічному та інтоксикаційному синдромах.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 12. Медсестринське обстеження та втручання при анеміях, лейкеміях, геморагічних діатезах.

Визначення захворювання, класифікація, яку покладено в основу клінічного діагнозу. Сприятливі фактори розвитку захворювань. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Основні клінічні симптоми та синдроми при захворюваннях крові та органів кровотворення. Об'єктивні методи клінічного обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультація) пацієнтів з патологією травлення.

Діагностичне значення лабораторних та інструментальних методів дослідження.

Принципи лікування пацієнтів при захворюваннях крові. Основні клінічні симптоми невідкладних станів, тактика медсестри бакалавра в наданні екстреної допомоги при геморагічному та лейкемічному синдромах. Профілактика та роль медсестри бакалавра у проведенні диспансеризації пацієнтів.

Особливості перебігу, догляду та лікування захворювань у осіб похилого та старечого віку.

ЛЕКЦІЯ

Тема 13. Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при ревматизмі, ревматоїдному артриті, остеоартрозі.

Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми при захворюваннях опорно-рухового апарату та сполучної тканини: поліартритичний синдром, міопатичний синдром, синдром Рейно, синдром лімфаденопатії.

Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб'єктивні та об'єктивні ознаки при ревматизмі, ревматоїдному артриті, остеоартрозі.

Роль ендо- та екзогенних факторів у виникненні захворювань. Діагностичні лабораторні та інструментальні критерії захворювань. Уявлення про кількісну оцінку суглобового синдрому. Методика проведення та значення вимірювання амплітуди рухів та її нормальні величини у суглобах верхніх та нижніх кінцівок. Діагностична цінність променевих методів дослідження (рентгенографія, КТ, МРТ, УЗД, денситометрія) для оцінювання стану опорно-рухового апарату та суглобів.

Уявлення про морфологічні методи дослідження опорно-рухового апарату: пункция, біопсія суглобів.

Сучасні погляди на лікування. Участь медичної сестри бакалавра у догляді за пацієнтами в умовах стаціонару та дома.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 13. Медсестринське обстеження та втручання при ревматизмі, ревматоїдному артриті, остеоартрозі.

Визначення захворювання, класифікація, яку покладено в основу клінічного діагнозу. Сприятливі фактори розвитку захворювань. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Основні клінічні симптоми та синдроми при захворюваннях опорно-рухового апарату та сполучної тканини. Об'єктивні методи клінічного обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультація) пацієнтів з патологією травлення.

Діагностичне значення лабораторних та інструментальних методів дослідження.

Принципи лікування пацієнтів при захворюваннях опорно-рухового апарату та сполучної тканини. Тактика медсестри бакалавра в наданні допомоги для зменшення бальового синдрому. Профілактика та роль медсестри бакалавра у проведенні диспансеризації пацієнтів.

Особливості перебігу, лікування та догляду за пацієнтами похилого та старечого віку.

ЛЕКЦІЯ

Тема 14. Основні клінічні синдроми, медсестринський процес при алергічних станах.

Медсестринське обстеження пацієнта. Клінічні синдроми при крапив'янці, набряку Квінке, анафілактичного шоку. Клінічні симптоми та особливості перебігу сироваткової хвороби.

Етіологія, класифікація, патогенез, основні суб'єктивні та об'єктивні ознаки при алергологічних станах.

Діагностичні лабораторні та інструментальні критерії алергологічних станів у періоди загострення та ремісії. Роль ендо- та екзогенних факторів у виникненні захворювань. Сучасні погляди на лікування. Участь медичної сестри бакалавра у догляді за пацієнтами в умовах стаціонару та дома при алергологічних станах.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 14. Медсестринське обстеження та втручання при алергічних станах.

Основні клінічні синдроми в алергології.

Визначення захворювання, класифікація, яку покладено в основу клінічного діагнозу. Сприятливі фактори розвитку захворювань. Етіологія, патогенез, основні клінічні симптоми та синдроми при алергічних станах. Об'єктивні методи клінічного обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультація) пацієнтів з патологією травлення.

Діагностичне значення алергологічних проб, лабораторних та інструментальних методів дослідження.

Принципи лікування та профілактики алергічних станів. Основні клінічні симптоми невідкладних станів, тактика медсестри бакалавра в наданні екстреної допомоги при крапив'янці, набряку Квінке, анафілактичному шоці. Профілактика та роль медсестри бакалавра у проведенні диспансеризації пацієнтів.

Особливості перебігу та лікування захворювань у осіб похилого та старечого віку.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Тема 15. Підсумковий модуль-контроль.

Опрацювати питання до підсумкового модульного контролю та практичних навичків.

X. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основними методами та формами навчання є:

- **Лекція** (вступна, тематична, оглядова). Проведення лекційних занять включає: словесне викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-візуалізації з використанням мультимедійних технологій; проблемні лекції (розв'язування ситуаційних задач, кейсів), бінарні лекції (лекції-дискусії), лекції із заздалегідь запланованими помилками, лекції-прес-конференції.
- **Навчальна практика під керівництвом викладача:** інструктаж, усне фронтальне опитування, письмове опитування, вирішення типових та нетипових практичних та ситуаційних клінічних завдань; ділова гра; робота у групах, відпрацювання практичних навичок, курація пацієнтів, заповнення медичної документації.
- **Самостійна робота студентів:** обов'язкова, що передбачена навчальним планом і робочими програмами є одним з показників академічної активності та додаткових результатів навчання здобувачів вищої освіти.
 - виконання домашніх завдань;
 - доопрацювання матеріалів лекцій;
 - робота в інформаційних мережах;
 - есе за вузькоспеціальною проблемою, що погоджується з викладачем;
 - створення портфоліо навчального курсу та його презентація;
 - розробка кейсів;
 - підготовка відповідних документів, матеріалів тощо;
 - підготовка тематичних презентацій;
 - підготовка та публікація наукових статей, тез наукових доповідей та повідомлень тощо;
 - узагальнення матеріалів за обраною проблемою;
 - систематичне відвідування навчальних занять;
 - відвідування додаткових занять, лекцій, семінарів, круглих столів тощо;
 - завдання, які виконують здобувачі під час переддипломної практики;
 - відвідування та участь у засіданнях відповідних студентських наукових гуртків тощо;
 - інші здобутки, що підтвердженні документально (грамоти, дипломи тощо).
- **Індивідуальне навчально-дослідне завдання** (за вибором) –дослідницька робота студентів, що полягає у самостійному проведенні обстеження пацієнта, досліджень, збиранні наукової інформації, її аналізі; до цієї ж категорії належать аудиторні потокові та групові заняття, участь у роботі студентського товариства (гуртки, конференції, підготовка доповідей, тез, статей); участь у міжвузівських, всеукраїнських олімпіадах, конкурсах, вікторинах, Днів наук.
- **Дистанційне навчання.**

Методи навчання: проблемне, проблемно-пошукове, інтерактивне, проектне навчання.

XI. Форми та система забезпечення якості сформованих компетентностей та результатів навчання

Методи, форми контролю та система оцінювання успішності (результатів навчання) здобувачів здійснюється відповідно до вимог програми обов'язкової дисципліни «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» та «Інструкції щодо оцінювання освітньої діяльності здобувачів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи» організації освітнього процесу в Чернівецькому медичному фаховому коледжі.

При оцінюванні роботи здобувача протягом семестру враховується наступне:

- відвідування занять;
- -активна та продуктивна участь на навчальній практиці;
- вивчення базової та додаткової літератури;
- своєчасна здача завдань самостійного опрацювання, індивідуальної роботи та модулів.

Методи оцінювання:

- усне індивідуальне опитування
- письмовий тестовий контроль
- комп’ютерний тестовий контроль
- розв’язування типових та нетипових клінічних ситуаційних завдань (компетентністне завдання)
- демонстрація практичних навичок
- індивідуальне дослідне завдання
- студентські проекти
- студентські презентації
- індивідуальна ІДРС
- підсумковий семестровий модульний – контроль

Оцінювання обов'язкової дисципліни «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» є рейтинговим та визначається з урахуванням поточної освітньої діяльності здобувача (з урахуванням тем самостійної роботи та ІДРС) та результатів модуль-контролю.

Передбачені наступні форми контролю:

1. Контроль початкового рівня знань, який визначається на першому занятті навчальної практики та включає перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчали на попередніх курсах (анатомія, фізіологія, медсестринський процес, обстеження та оцінка стану здоров’я людини та ін.). Контроль проводять методом фронтального усного опитування або за допомогою структурованих тестів.

2. Поточний контроль (засвоєння теми) контролюється на навчальній практиці відповідно до конкретних цілей, засвоєння конкретної теми змістового модуля. Рекомендується застосовувати такі методи оцінювання рівня підготовки здобувачів: опитування, тестування, вирішення ситуаційних клінічних завдань, практична перевірка рівня оволодіння та виконання практичних знань та умінь.

3. Підсумковий контроль засвоєння модуля здійснюється для оцінювання результатів навчання після завершення вивчення дисципліни та проводиться на останньому занятті навчальної практики. Підсумковий контроль знань включає семестровий контроль у вигляді модульного контролю. Рекомендується застосовувати способи оцінювання результатів навчання здобувачів, а саме індивідуальне завдання, яке включає теоретичну та практичну частини: контрольне опитування (фронтальне; вибіркове усне, письмове, вирішення структурованої клінічної задачі, стандартизованих тестів); демонстрація практичних вмінь та навичок, що структуровані за процедурою, в умовах, що наближені до реальних (симуляція).

Перескладання модуль-контролю з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій передбачених Положенням про диплом державного зразка з відзнакою.

XII. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Рейтингова система оцінювання набутих здобувачами результатів навчання розроблена відповідно до «Інструкції щодо оцінювання освітньої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу» та Положення «Про рейтингову систему оцінювання».

Порядок нарахування балів

Методи контролю та розподіл балів має за мету діагностику систематичності та успішності освітньої роботи здобувача вищої освіти. Вона формується на засадах набуття компетенцій та накопичення рейтингових балів за різноманітну освітню діяльність здобувача за певний період навчання.

Поточна модульна рейтингова оцінка складається з балів, які студент отримує за певну освітню діяльність протягом засвоєння цього модуля (робота на навчальній практиці, виконання та захист індивідуальних дослідних завдань, опрацювання матеріалу самостійної роботи тощо), а також участь в ІДРС з дисципліни, студентських конференціях за тематикою дисципліни тощо, наступним перерахунком у традиційну 4-хальною шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)

Підсумкова семестрова модульна рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) як сума оцінок отриманих за засвоєння кожного змістового модуля та оцінки за модуль-контроль.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Максимальна кількість балів, що присвоюється здобувачам при засвоєнні кожного модулю (заликового кредиту) – 200 балів, в тому числі за поточну освітню діяльність – 120 балів (60%), за результатами модульного підсумкового контролю – 80 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожній навчальній практиці засвоєння змістових модулів (поточний контроль).

Оцінювання поточної освітньої діяльності

Вагаожної теми в межах одного модуля має бути однаковою і визначається кількістю тем в модулі.

Оцінка з дисципліни «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» (модуль 1) є рейтинговою та визначається з урахуванням поточної освітньої діяльності здобувача та засвоєння ним передбачених програмою тем самостійної роботи. Поточне оцінювання студентів по відповідних темах проводиться за багатобальною шкалою з подальшим перерахунком у традиційну 4-балльну систему («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Виставлення балів обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями.

Критерії оцінювання поточних знань та вмінь здобувачів вищої освіти

Відповідь на навчальній практиці, виконання самостійної роботи та за темою індивідуального завдання.

Таблиця 1

Критерії оцінювання поточних знань та вмінь здобувачів вищої освіти

A - 5 відмінно	Студент має глибокі міцні і системні знання з теми. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання та методи діагностики різних органів та їх систем для розв'язання практичних задач. Вміє провести самостійний аналіз результатів та встановити зв'язок між патологією та причинною виникнення симптоматики. Проводить методичне правильно куратію пацієнтів. Виконує послідовно та методично правильно програмні практичні навички із дотриманням всіх етапів. Буде відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи спеціальну термінологію.
---------------------------	---

В - 4,5 добре	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити неточності, окрім помилки в формулюванні відповідей. Студент виконав практичне завдання повністю, з опорою на теоретичні знання, але може допустити неточності, окрім помилки в аналізі походження симптоматики, визначення проблем пацієнта. Проводить методичне послідовно курацію пацієнтів чи вирішення ситуаційні клінічні завдання. Виконує послідовно та методично правильно програмні практичні навички.
С - 4 добре	Студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички в діагностиці функціонального стану органів та їх систем, але недостатньо вміє самостійно обґрунтувати та інтерпретувати результати, не може вийти за межі теми.
D – 3,5 задовільно	Студент знає основний зміст теми, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплени прикладами Студент виконав практичне завдання неповністю, продемонстрував невміння виконувати завдання самостійно. Проводить методичне непослідовно курацію пацієнтів чи вирішення ситуаційні клінічні завдання. Складає план медсестринського втручання.
E - 3 задовільно	Студент має фрагментарні знання з теми. Не чітко володіє теоретичним матеріалом, термінологією. Студент виконав практичне завдання частково, з помилками. Проводить методичне непослідовно курацію пацієнтів чи вирішення ситуаційного клінічного завдання. Складає недосконало та фрагментарно план медсестринського втручання Проводить аналіз та інтерпретацію результатів дослідження поверхнево на низькому рівні.
FX - 2 нездовільно з можливістю повторного складання	Студент виконав практичне завдання фрагментарно. Не володіє термінологією. Не вміє викласти програмний матеріал. Не володіє основними методами діагностики, оскільки не сформовані знання з теоретичних основ.
F – 1 нездовільно з повторним вивченням дисципліни	Студент не знає програмного матеріалу, відмовляється відповідати повністю не виконав практичне завдання.

Перерахунок **поточної успішності** здобувачів при вивченні окремої теми модуля 1 з традиційної шкали в бали ECTS:

- оцінка «відмінно» – 8 бали;
- оцінка «добре» – 6 бали;
- оцінка «задовільно» – 5 бали;
- оцінка «нездовільно» – 0 балів.

Таблиця 2

Схема розподілу балів при оцінюванні семестрової успішності в балах ECTS

Модуль 1. Клінічне медсестринство в медицині					
Середні значення оцінювання поточного та модуль-контролю					
Структура дисципліни	№ заняття	«відмінно»	«добре»	«задовільно»	«нездовільно»
Змістовий модуль 1	1	8	6	5	0
	2	8	6	5	0
	3	8	6	5	0
Всього змістовий модуль 1	24	18	15	0	
Змістовий модуль 2	4	8	6	5	0
	5	8	6	5	0
	6	8	6	5	0
Всього змістовий модуль 2	24	18	15	0	

Змістовий модуль 3	7	8	6	5	0
	8	8	6	5	0
	9	8	6	5	0
Всього змістовий модуль 3	24	18	15	0	
Змістовий модуль 4	10	8	6	5	0
	11	8	6	5	0
	12	8	6	5	0
	13	8	6	5	0
	14	8	6	5	0
Всього змістовий модуль 4	40	30	25	0	
IДРС (не більше 12 балів)	8	10			0
Всього поточна успішність	120	94	70	0	
Модуль-контроль	15	80	65	50	0
МОДУЛЬ 1	200	159			0
Межі балів за шкалою ECTS	200-180	179-150	149-120	119 і менше	

Оцінювання самостійної роботи здобувача вищої освіти

Оцінювання самостійної роботи (табл. 1,2), яка передбачена в тематичному плані дисципліни поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальної практики, контролюється під час підсумкового модуль-контролю.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями.

Оцінювання індивідуальної дослідної роботи студента

Максимальна оцінка за індивідуальну дослідну роботу студента складає не більше 12 балів (табл. 3).

Таблиця 3. Схема та критерії оцінювання результатів виконання та захисту індивідуальної роботи студента (в балах ECTS)

<i>№ критерію</i>	<i>Критерій рейтингової оцінки</i>	<i>Max кількість балів</i>
1	Відповідність змісту виконаної роботи поставленому завданню та повнота його розкриття	5
2	Відповідність оформлення завдання	2
3	Захист індивідуальної роботи: змістовність та глибина доповіді, повнота та логічність відповідей на запитання під час захисту	5
Максимальна підсумкова оцінка		12

Примітка: бали можуть коливатися від 0 до 12 залежно від якості виконаної IДРС.

Якщо студент приймає участь у двох і більше видах індивідуальної роботи, йому зараховуються бали лише за один вид роботи на його вибір.

Загальна кількість балів за результатами поточної успішності, балів за ІНДЗ та підсумковий модульний контроль не повинна перевищувати 200 балів.

Схема нарахування балів за поточну успішність

1. За поточну освітню діяльність здобувач може отримати **максимально 120** балів (табл. 2).

Наприклад. Кількість балів за поточну успішність обчислюється шляхом множення кількості тем, що підлягають оцінюванню (14 тем) на бали, що відповідають оцінці

“відмінно” (8 балів), з додаванням максимальної кількості балів за ІДРС (8 балів – оцінювання якості виконання індивідуальної ІДРС).

14 тем x 8 балів = 112 балів + 8 балів (ІДРС) = 120 балів.

2. За поточну освітню діяльність здобувач може отримати **мінімально 70 балів** (табл. 1, 2).

Наприклад. Кількість балів за поточну успішність обчислюється шляхом множення кількості тем, що підлягають оцінюванню (14 тем) на бали, що відповідають оцінці “задовільно” (5 балів). **14 тем x 5 балів = 70 балів**

Виставлення балів під час поточної успішності на кожному занятті обов’язково супроводжується оцінювальними судженнями.

Підсумковий модульний контроль

До підсумкового модуль-контролю допускаються здобувачі, які виконали програму даного модулю та отримали за поточну успішність не менше **70 балів**.

Підсумковий модуль-контроль передбачає відповідь на 2 теоретичних питання (або 50 тестових завдань), вирішення клінічної ситуаційної задачі (компетентністне завдання) та демонстрацію виконання практичної навички (з переліку робочої програми).

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час модульного контролю, складає **80 балів**, при цьому максимальна оцінка (табл. 4, 5, 6):

- 1) за **усну** відповідь (**2 теоретичних питання** або **50 тестових** завдань) – **50 балів**;
- 2) за **вирішення** клінічного **ситуаційного завдання** – **15 балів**;
- 3) за **демонстрацію** виконання **практичної навички** – **15 балів**.

I. Критерії оцінювання усної відповіді при проведенні підсумкового модульного контролю (табл. 1)

Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли студент знає матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпано точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно володіє матеріалом та відповідає на запитання різного ступеню складності.

Оцінка «добре» виставляється за умови, коли студент знає матеріал і добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематизовано, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок. Відчуває складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» виставляється студентові на основі його задовільних знань матеріалу дисципліни та при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань, але відчуває складнощі; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, проаналізувати конкретну ситуацію, але на пряму поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.

Таблиця 4

2. Критерії оцінювання тестових завдань при проведенні підсумкового модульного контролю

Для підсумкового модульного контролю застосовують стандартизовані валідні тести, з однією правильною відповіддю (табл. 4).

Оцінка	Критерій	Бали
«відмінно»	вирішено 45-50 тестів (90% і більше)	45-50 балів
«добре»	вирішено 40-44 тестів (80% - 89%)	40-44 балів
«задовільно»	вирішено 32-39 тестів (64% - 79%)	32-39 балів
«незадовільно»	вирішено 31 і менше тестів (63% і менше)	0 балів

3. Критерії оцінювання вирішення клінічного ситуаційного завдання

Під час оцінювання клінічного ситуаційного завдання відбувається оцінювання знань з

теоретичного матеріалу та компетентністних вмінь щодо оцінювання впливу небезпечних чинників щодо ризику розвитку найпоширеніших захворювань, виявлення зв'язку патогенезу захворювань з клінічними проявами (проблемами пацієнтів) та результатами додаткових методів дослідження; встановлення медсестринського діагнозу, планування та реалізації медсестринського процесу; знань основних методів діагностики в клініці внутрішніх хвороб, використовування теоретичних знань та практичних умінь для виконання медсестринських втручань відповідно до клінічних протоколів та стандартів медсестринської діяльності.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час вирішення клінічного завдання складає **15 балів (табл. 5):**

- 1) оцінка стану та визначення проблем пацієнта - **5** балів;
- 2) формулювання сестринського діагнозу – **5** балів;
- 3) складання плану медсестринських втручань – **5** балів.

Таблиця 5

Критерії оцінювання клінічного ситуаційного завдання

Оцінка	Критерії	Бали
«відмінно»	виставляється у випадку, коли студент за умовою клінічного завдання, вірно визначає пріоритетні та вторинні проблеми пацієнта, формулює методично правильно сестринський діагноз, ілюструючи відповіді знаннями захворювання внутрішніх органів; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; послідовно точно та повно документує інформацію отриману в завданні у «Лист сестринської оцінки пацієнта». При плануванні медсестринської допомоги: виявляє пріоритети медсестринської допомоги, методично правильно визначає мету та цілі (короткострокові та довгострокові) та фактори їх реалізації (дія, критерії, умови); системно визначає категорії об'ємів медсестринських втручань, рівень потреби в них пацієнта; визначає орієнтири ефективності сестринського процесу.	13-15 балів
«добре»	виставляється за умови, коли студент в рамках клінічного завдання, добре визначає пріоритетні та вторинні проблеми пацієнта, формулює методично правильно сестринський діагноз, але з деякими неточностями; дає послідовні відповіді, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; документує інформацію отриману в завданні у «Лист сестринської оцінки пацієнта». При плануванні медсестринської допомоги: виявляє пріоритети медсестринської допомоги, правильно визначає мету та цілі (короткострокові та довгострокові) та фактори їх реалізації (дія, критерії, умови) з деякими неточностями та не послідовно; визначає категорії об'ємів сестринських втручань, рівень потреби в них та ступінь самостійності пацієнта; визначає орієнтири ефективності сестринського процесу відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.	10-12 балів
«задовільно»	Оцінка ставиться студентові на основі його знань з аналізу ситуаційного завдання при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрошенні) завдання за допомогою навідних питань; документує інформацію отриману в завданні у «Лист сестринської оцінки пацієнта». При плануванні сестринської	7-9 балів

	допомоги: відчуває складнощі у деталізації, послідовності медсестринської допомоги та обґрунтуванні орієнтирів ефективності медсестринського процесу.	
«незадовільно»	виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.	0 балів

4. Критерії оцінювання виконання практичного завдання

Під час оцінювання виконання практичного завдання відбувається оцінювання компетентністних вмінь щодо планування і реалізації медсестринського процесу, та здійснення діагностичних втручань, оцінювання результатів і ефективності медсестринської допомоги, використовуючи стандарти та протоколи медсестринської діяльності.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час виконання практичного завдання складає **15 балів (табл. 6)**:

- 1) підготовка до маніпуляції – **5** балів;
- 2) демонстрація навички на муляжі – **5** балів;
- 3) завершення процедури – **5** балів.

Таблиця 6. Критерії оцінювання виконання практичного завдання

Оцінка	Критерій	Бали
«відмінно»	виставляється у випадку, коли студент правильно обговорює психологічну підготовку пацієнта, умови проведення процедури, особливості підготовки медичної сестри та пацієнта до маніпуляції; чітко визначає показання та протипоказання до процедури; готове необхідний інструментарій у повному обсязі для проведення навички; виконує практичну навичку методично послідовно без помилок, з дотриманням вимог інфекційної безпеки; обговорює завершення процедури відповідно до протоколу практичної діяльності медсестри.	13-15 балів
«добре»	виставляється у випадку, коли студент не повністю обговорює психологічну підготовку пацієнта та умов проведення процедури, особливості підготовки медичної сестри та пацієнта до маніпуляції; не чітко визначає показання та протипоказання до процедури; готове необхідний інструментарій у для проведення навички повному обсязі; виконує практичну навичку методично послідовно з несуттєвими недоліками, які студент самостійно виправляє під час виконання, з дотриманням вимог інфекційної безпеки; обговорює завершення процедури відповідно до протоколу практичної діяльності медсестри.	10-12 балів
«задовільно»	виставляється у випадку, коли студент виконує практичну навичку з недоліками, скоригованими викладачем;	7-9 балів
«незадовільно»	виставляється у випадку, коли студент не володіє достатніми знаннями і не може виконати практичну навичку.	0 балів

Мінімальна кількість балів, яку може отримати студент під час модульного контролю, і підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **мінімально 46 балів** (не менше 32 бали за усну відповідь або тестовий контроль, 7 балів за вирішення ситуаційного клінічного завдання, 7 балів за демонстрацію виконання практичної навички).

Таблиця 7**Схема розподілу балів при оцінюванні Модуль-контролю в балах ECTS**

Підсумковий модульний контроль	«5»	«4»	«3»	«2»
Усна відповідь (тестовий контроль), бали	45-50	40-44	32-39	0
Вирішення ситуаційного клінічного завдання, бали	13-15	10-13	7-10	0
Демонстрація практичної навички, бали	13-15	10-13	7-10	0
Межі підсумкового модульного контролю у балах та за традиційною шкалою	71-80	60-70	46 -59	0

Примітка. Виставлення балів обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями.

Оцінка з дисципліни виставляється студентам, яким зараховані усі 4 змістових модулі з дисципліни та модульний контроль.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються кафедрою у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютною критеріями (табл. 5, 8, 9).

Заохочувальні бали за рішенням Педагогічної Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь в олімпіаді з дисципліни серед ВНЗ України та інше.

Загальна кількість балів Модулю не повинна перевищувати 200 балів.

Таблиця 8**Оцінювання дисципліни «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині»
Шкала оцінювання: національна та ECTS**

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Oцінка ECTS	Oцінка за національною шкалою модуль контролю
180 – 200	A	відмінно
165 - 179	B	
150 - 164	C	добре
135 - 149	D	
120 - 134	E	задовільно
70 - 119	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 69	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 9**Конвертація балів ECTS
у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютною критеріями**

Oцінка за 200-балльною шкалою	Oцінка за чотирибальною шкалою
від 180 до 200 балів	«5»
від 150 до 179 балів	«4»
від 149 до 70 балів (мінімальної кількості балів), яку повинен набрати студент	«3»
від 69 і менше кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

Примітка Ці критерії також застосовують при визначенні оцінки за модуль за необхідності.

XIII. МЕТОДИЧНЕ ТА МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Методичне забезпечення

- Робоча програма
- Силабус навчальної дисципліни
- Навчальна програма
- Підручники та навчальні посібники,
 - Конспекти лекцій
 - Методичні вказівки та рекомендації до навчальної практики під керівництвом викладача, методичні рекомендації СПРС
 - Індивідуальні завдання
 - Збірники ситуаційних завдань (кейсів) та проблемних ситуацій
 - Приклади розв'язування типових задач чи виконання типових завдань
 - Комп'ютерні презентації, мультимедійні лекції
 - Ілюстративні матеріали
 - Каталоги ресурсів тощо
 - Банк тестів, електронний банк тестових завдань
 - Тестові завдання для контролю змістових модулів
 - Клінічні ситуаційні завдання (типові та нетипові) для модульного контролю
 - Банк клінічних ситуаційних завдань
 - Банк алгоритмів практичних дій з виконання практичних навичок згідно протоколів практичної діяльності медсестри (фельдшера)
 - Робочі зошити
 - Навчальні таблиці
 - Методичні рекомендації «Сестринська історія хвороби»

Матеріальне забезпечення

- муляжі, фантоми, тренажери
- медична апаратура та прилади
- предмети догляду за пацієнтом
- медичний інструментарій
- медична документація
- ноутбук

XIV. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Дайте характеристику історії розвитку вчення про внутрішні хвороби. Внесок українських вчених у розвиток вітчизняної внутрішньої медицини.
2. Охарактеризуйте основні принципи охорони здоров'я людини в Україні.
3. Вкажіть основні етапи медсестринського процесу для діагностики захворювань легенів.
4. Вкажіть основні методи діагностики захворювань легень. Участь медичної сестри бакалавра при проведенні обстеження.
5. Охарактеризуйте принципи медсестринського обстеження пацієнта з гострим та хронічним бронхітом. Клінічні та діагностичні критерії. Медсестринські втручання відповідно до протоколів та профілактика.
6. Дайте характеристику основним принципам медсестринського обстеження пацієнта з гострим та хронічним бронхітом. Клінічні та діагностичні критерії. Медсестринські втручання відповідно до протоколів та профілактика.
7. Вкажіть етапи медсестринського процесу при бронхіальній астмі. Клінічні та діагностичні критерії. Медсестринські втручання відповідно до протоколів та профілактика.
8. Проведіть диференційну діагностику між нападом бронхіальної астми та астматичним статусом. Медсестринські втручання для надання невідкладної допомоги.
9. Вкажіть основні діагностичні критерії астматичного статусу, клінічне обстеження, діагностика, стадії, принципи лікування відповідно до протоколів.
10. Поясніть етапи медсестринського обстеження пацієнта при пневмонії. Клінічні та діагностичні критерії. Медсестринські втручання відповідно до протоколів та профілактика.
11. Обґрунтуйте мету догляду за пацієнтом з ексудативним плевритом. Клінічні та діагностичні критерії. Медсестринські втручання відповідно до протоколів та профілактика.
12. Обґрунтуйте діагностичне та лікувальне значення плевральної пункції на III етапі медсестринського процесу. Імовірні ускладнення при проведенні плевральної пункції
13. Вкажіть діагностичні критерії сухого плевриту. Медсестринське клінічне обстеження та втручання відповідно до протоколів, профілактика.
14. Проведіть диференційну діагностику бронхеоктатичної хвороби та хронічного бронхіту. Медсестринські втручання залежно від періоду та перебігу хвороби.
15. Вкажіть основні етіологічні чинники абсцесу та гангреди легень. Клінічні та діагностичні критерії. Медсестринські втручання відповідно до протоколів та профілактика.
16. Вкажіть основні принципи Постанови Уряду щодо боротьби та запобіганню туберкульозу.
17. Вкажіть діагностичні критерії туберкульозу легень. Медсестринське клінічне обстеження та втручання відповідно до протоколів, профілактика.
18. Проаналізуйте ефективність специфічної та неспецифічної профілактики при туберкульозі легень на сучасному етапі реформування охорони здоров'я.
19. Проведіть диференційну діагностику клінічної картини пневмонії та туберкульозу легень.
20. Проведіть диференційну діагностику клінічної картини туберкульозу та раку легень.
21. Складіть план профілактичних заходів щодо боротьби з туберкульозом на принципах пацієнт-орієнтованого підходу.
22. Проаналізуйте основні причини ускладнень туберкульозу. Медсестринські втручання та невідкладна допомога залежно від періоду та перебігу хвороби.
23. Обґрунтуйте мету догляду за пацієнтом з пухлиною легень для запобігання розвитку ускладнень. Клінічні та діагностичні ознаки. Медсестринські втручання відповідно до протоколів та профілактика.
24. Дайте характеристику патоморфологічних змін в легенях при емфіземі легень, пневмосклерозі. Причини, клінічні прояви, діагностичні критерії. Медсестринські втручання відповідно до протоколів та профілактика.

25. Проаналізуйте причини дихальної недостатності. Клінічні прояви, медсестринське обстеження та втручання відповідно до протоколів, профілактика.
26. Дайте характеристику пневмоконіозу. Проводити медсестринський процес та здійснювати сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, викликаних впливом промислових аерозолів.
27. Заплануйте I етап медсестринського процесу з метою оцінювання стану пацієнта із захворюваннями серцево-судинної системи та опорно-рухового апарату.
28. Проведіть диференційну діагностику між ревматичною хворобою та ревматоїдним артритом. Етіологія, патогенез, клінічні та діагностичні критерії.
29. Вкажіть роль українських вчених у вивчені ревматизму. Поясніть первинну та вторинну профілактику ревматичної хвороби.
30. Проаналізуйте особливості перебігу ревматоїдного артриту, клінічні та діагностичні ознаки. Медсестринські втручання відповідно до протоколів та профілактика.
31. Проаналізуйте клінічні та діагностичні ознаки артеріальної гіпертензії. Роль етіологічних факторів у виникненні захворювання. Лікування відповідно до протоколів та профілактика.
32. Вкажіть алгоритм надання невідкладної допомоги при гіпертонічних кризах, варіанти перебігу, клінічні прояви.
33. Проаналізуйте імовірні ускладнення гіпертонічної хвороби .
34. Діагностувати вторинну (симптоматичну) гіпертензію. Основні причини, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів та роль медсестри бакалавра у профілактиці їх виникнення.
35. Охарактеризуйте фактори ризику, форми атеросклерозу. Основні принципи діагностики та лікування відповідно до протоколів. Немедикаментозні методи лікування та профілактика.
36. Обґрунтуйте основні діагностичні критерії ішемічної хвороби серця. Форми, функціональні класи стенокардії, клінічні прояви, принципи лікування відповідно до протоколів.
37. Складіть алгоритм невідкладної допомоги при нападі стенокардії. Профілактика нападів.
38. Проведіть диференційну діагностику стенокардії та інфаркту міокарду. Клінічні прояви, методи діагностики, медсестринські втручання при наданні першої допомоги неускладненого інфаркту міокарда відповідно до протоколів.
39. Визначте атипові форми інфаркту міокарда. Клінічні прояви, диференціальна діагностика. Медсестринські втручання відповідно до протоколів.
40. Вкажіть ранні та пізні ускладнення інфаркту міокарда. Медсестринська допомога втручання.
41. Обґрунтуйте клінічні та діагностичні критерії гострої серцевої недостатності. Медсестринські втручання при серцевій астмі та набряку легень.
42. Обґрунтуйте клінічні та діагностичні критерії гострої судинної недостатності Непритомність. Причини, медсестринські втручання відповідно до протоколів та профілактика.
43. Обґрунтуйте клінічні та діагностичні критерії гострої судинної недостатності Колапс. Причини, медсестринські втручання відповідно до протоколів та профілактика.
44. Обґрунтуйте клінічні та діагностичні критерії гострої судинної недостатності Шок. Причини, медсестринські втручання відповідно до протоколів та профілактика.
45. Визначте клінічні та діагностичні критерії хронічної недостатності кровообігу. Роль Київської школи терапевтів у розробленні класифікації серцевої недостатності. Причини, медсестринські втручання відповідно до протоколів.
46. Проведіть аналіз та диференційну діагностику порушень серцевого ритму. Синусова тахікардія, брадикардія, екстрасистолія, миготлива аритмія.
47. Вкажіть основні методи діагностики захворювань органів травлення. Участь медичної сестри бакалавра при проведенні обстеження.

48. Проведіть аналіз та диференційну діагностику гострого і хронічного гастриту. Причини, клінічні прояви, лікування відповідно до протоколів.

49. Проведіть диференційну діагностику виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки. Етіологія, патогенез, клінічні синдроми, діагностичні критерії, медсестринські втручання та лікування відповідно до протоколів.

50. Складіть алгоритм надання невідкладної допомоги при ускладненій виразковій хворобі. Особливості перебігу, клінічні прояви.

51. Складіть алгоритм діагностики раку шлунку. Етіологія, фактори ризику, клінічне обстеження, медсестринські втручання та лікування, профілактика.

52. Вкажіть основні методи діагностики ентериту. Участь медичної сестри бакалавра при проведенні обстежень.

53. Вкажіть основні методи діагностики захворювань виразкового коліту. Участь медичної сестри бакалавра при проведенні обстежень.

54. Складіть алгоритм діагностики панкреатиту. Етіологія, патогенез, роль коморбідної патології у розвитку хвороби. Клінічні прояви, медсестринські втручання.

55. Визначте класифікацію гепатиту. Етіологія, патогенез, основні клінічні синдроми, діагностичні критерії, медсестринські втручання відповідно до протоколів, диспансерне спостереження.

56. Визначте класифікацію цирозу печінки. Причини, клінічні синдроми, стадії, перебіг. Діагностика, медсестринські втручання відповідно до протоколів.

57. Складіть алгоритм надання невідкладної допомоги при ускладненнях цирозу печінки. Особливості перебігу, клінічні прояви, медсестринські втручання.

58. Визначте класифікацію холециститів. Причини, клінічні прояви, діагностика, медсестринські втручання відповідно до протоколів, профілактика.

59. Визначте діагностичні критерії жовчнокам'яної хвороби. Етіологія, патогенез, клінічні прояви печінкової коліки, обстеження, диспансерне спостереження, профілактика.

60. Вкажіть основні методи діагностики захворювань органів сечовиділення. Участь медичної сестри бакалавра при проведенні обстежень.

61. Проведіть диференційну діагностику гострого і хронічного гломерулонефриту. Етіологія, патогенез, патоморфологічні зміни, клінічні та діагностичні критерії, перебіг. Медсестринські втручання відповідно до протоколів, профілактика, диспансерне спостереження за пацієнтами.

62. Проведіть диференційну діагностику гострого і хронічного піелонефриту. Етіологія, патогенез, патоморфологічні зміни, клінічні та діагностичні критерії, перебіг. Медсестринські втручання відповідно до протоколів, профілактика, диспансерне спостереження за пацієнтами.

63. Вкажіть основні методи діагностики нирковокам'яної хвороби. Етіологія, патогенез, медсестринське клінічне обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.

64. Складіть алгоритм надання невідкладної допомоги при нападі ниркової коліки. Медсестринське обстеження та діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.

65. Складіть алгоритм профілактичних заходів щодо попередження розвитку ускладнь при нирково-кам'яній хворобі.

66. Обґрунтуйте клінічні та діагностичні критерії ниркової недостатності. Причини, медсестринські втручання відповідно до протоколів та профілактика.

67. Проведіть диференційну діагностику гострої та хронічної ниркової недостатності. Особливості перебігу, стадії, основні клінічні синдроми.

68. Вкажіть показання та протипоказання до гемодіалізу, трансплантації нирки при гострій та хронічній нирковій недостатності. Види гемодіалізу. Медсестринські втручання у міждіалізний період.

69. Вкажіть основні методи діагностики захворювань органів сечовиділення. Участь медичної сестри бакалавра при проведенні обстежень.

70. Вкажіть основні методи діагностики захворювань крові та органів кровотворення. Участь медичної сестри бакалавра при проведенні обстежень.

71. Проведіть диференційну діагностику гострої та хронічної постгеморагічної анемії. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, медсестринські втручання та профілактика.

72. Проведіть диференційну діагностику залізодефіцитної та мегалобластної анемії. Особливості перебігу, клінічні та діагностичні критерії та патоморфологічні зміни в загальному аналізі крові. Медсестринські втручання відповідно до протоколів.

73. Дайте характеристику гіпо- та апластичній анемії. Етіологія, патогенез, медсестринське клінічне обстеження, діагностичні критерії та патоморфологічні зміни в загальному аналізі крові. Медсестринські втручання відповідно до протоколів, профілактика.

74. Визначте основні етіологічні фактори гемолітичної анемії. Класифікація, патогенез, діагностичні критерії. Медсестринські втручання відповідно до протоколів, профілактика.

75. Вкажіть основні методи діагностики гемобластозів. Участь медичної сестри бакалавра при проведенні обстежень.

76. Проведіть диференційну діагностику гострого лейкозу та залізодефіцитної анемії. Етіологія, патогенез, патоморфологічні зміни в загальному аналізі крові. Медсестринське клінічне обстеження, діагностичні критерії загального дослідження крові, принципи лікування відповідно до протоколів.

77. Дайте характеристику патогенезу, особливостей перебігу хронічного мієлолейкозу. Медсестринські втручання та клінічне обстеження. Діагностичні критерії та картина крові.

78. Дайте характеристику патогенезу, особливостей перебігу хронічного лімфолейкозу. Клінічне обстеження та медсестринські втручання. Діагностичні критерії та картина крові.

79. Дайте характеристику патогенезу, особливостей перебігу лімфогранулюматозу. Клінічне обстеження та медсестринські втручання. Діагностичні критерії та картина крові.

80. Складіть план медсестринських втручань при гемобластозах. Участь медсестри бакалавра у проведенні стернальної пункції, трепанобіопсії клубової кістки, пункції лімфатичних вузлів. Діагностичне значення цитологічного дослідження кісткового мозку та лімфатичних вузлів.

81. Вкажіть основні методи діагностики геморагічних захворювань. Участь медичної сестри бакалавра у проведенні лабораторних методів дослідження згортальної системи крові (коагулограма, тест Кумбса, час кровотечі за Дюке, симптом джгута, час зсідання крові, час рекальцифікації плазми, гепариновий час) для діагностики коагулопатій.

82. Дайте характеристику патогенезу, особливостей перебігу тромбоцитопенії. Клінічне обстеження, діагностичні критерії та картина крові. Медсестринські втручання відповідно до протоколів. Профілактика.

83. Вкажіть особливості перебігу гемофілії. Клінічне обстеження, діагностичні критерії та картина крові. Медсестринські втручання у разі виникнення ускладнень та профілактичні заходи.

85. Вкажіть особливості перебігу геморагічного васкуліту. Діагностичні критерії клінічних та параклінічних методів обстеження. Медсестринські втручання та профілактичні заходи.

86. Визначте основні етіологічні фактори та патогенетичні механізми ДВЗ-синдрому. Діагностичні критерії. Складіть алгоритм медсестринських втручань та профілактичних заходів.

87. Проведіть диференційну діагностику між дифузним токсичним волом та гіпотиреозом. Визначте основні клінічні та діагностичні критерії.

88. Складіть алгоритм медсестринських втручань при тиреотоксикозі. Вкажіть принципи профілактичних заходів.

89. Складіть алгоритм медсестринських втручань при гіпотиреозі. Вкажіть принципи профілактичних заходів.

90. Проведіть диференційну діагностику між дифузним токсичним волом та ендемічним зобом. Визначте основні клінічні та діагностичні критерії.

91. Проведіть диференційну діагностику між ендемічним зобом та гіпотиреозом. Визначте основні клінічні та діагностичні критерії.

92. Визначте основні етіологічні фактори та патогенетичні механізми цукрового діабету. Діагностичні критерії. Участь медичної сестри бакалавра у проведенні лабораторних методів дослідження вуглеводного обміну.

93. Складіть алгоритм медсестринських втручань та профілактичних заходів при цукровому діабеті.

94. Вкажіть етіологічні чинники, особливості перебігу, стадії, клінічні та діагностичні критерії цукрового діабету. Медсестринські втручання відповідно до протоколів.

95. Проведіть диференційну діагностику між гіперглікемічною та гіпоглікемічною комами. Визначте основні клінічні та діагностичні критерії.

96. Обґрунтуйте клінічні та діагностичні критерії виникнення ускладнень при цукровому діабеті. Причини, медсестринські втручання відповідно до протоколів та профілактика.

97. Складіть план медсестринських рекомендацій пацієнту щодо дієтотерапії та інсульнотерапії при цукровому діабеті.

98. Складіть план медсестринського втручання щодо виявлення ожиріння. Причини, класифікація, симптоми та синдроми, діагностика.

99. Визначте основні причини та методи діагностики захворювань гіпофізу. Медсестринські втручання та профілактика

100. Вкажіть діагностичні критерії захворювань наднирників. Етіологія, клінічні прояви, медсестринські втручання та профілактика.

101. Вкажіть особливості перебігу склеродермії. Етіологія, патогенез, клінічні та діагностичні критерії. Медсестринське втручання відповідно до протоколів, прогноз.

102. Проведіть диференційну діагностику деформуючого остеоартрозу та ревматоїдного артриту. Медсестринські втручання при деформуючому остеоартрозі та прогноз.

103. Складіть план медсестринського втручання при подагрі. Причини, симптоми та синдроми, діагностика, прогноз.

104. Дайте характеристику медсестринському клінічному обстеженню при червоному вовчаку. Медсестринські втручання відповідно до протоколів, профілактика.

105. Проведіть диференційну діагностику подагри та деформуючого остеоартрозу. Медсестринські втручання при подагрі та прогноз.

106. Поясніть механізми розвитку алергозів та алергійних реакцій негайного типу.

107. Складіть алгоритм надання невідкладної допомоги при гострих алергійних хворобах.

108. Вкажіть основні клінічні прояви анафілактичного шоку. Медсестринське обстеження та невідкладна допомога, профілактика.

109. Поясніть основні профілактичні заходи при крапив'янці. Клінічні та діагностичні критерії, невідкладна допомога.

110. Вкажіть основні клінічні прояви анафілактичного шоку. Медсестринське обстеження та невідкладна допомога, профілактика.

XV. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Складати план санітарно-освітньої роботи у відділенні, в лікарні.
2. Складати алгоритм санітарно-просвітницької роботи при певній патології та надавати рекомендації.
3. Здійснювати медсестринський процес у загальних та спеціалізованих терапевтичних стаціонарах (у т.ч. спеціалізованих для пацієнтів з COVID-19).
4. Застосовувати суб'єктивний метод при проведенні медсестринського обстеження пацієнта.
5. Застосовувати об'єктивний метод при проведенні медсестринського обстеження пацієнта.
6. Застосовувати огляд при проведенні медсестринського обстеження пацієнта.
7. Застосовувати пальпацію при проведенні медсестринського обстеження пацієнта.
8. Застосовувати перкусію при проведенні медсестринського обстеження пацієнта із захворюваннями органів дихання.
9. Застосовувати перкусію при проведенні медсестринського обстеження пацієнта із захворюваннями органів кровообігу.
10. Застосовувати аускультацію при проведенні медсестринського обстеження пацієнта із захворюваннями органів дихання.
11. Застосовувати аускультацію при проведенні медсестринського обстеження пацієнта із захворюваннями органів кровообігу.
12. Застосовувати перкусію при проведенні медсестринського обстеження пацієнта із захворюваннями органів дихання.
13. Застосовувати пальпацію при проведенні медсестринського обстеження пацієнта із захворюваннями органів травлення.
14. Застосовувати суб'єктивні та об'єктивні методи дослідження при реалізації медсестринського процесу при захворюваннях сечової системи.
15. Застосовувати суб'єктивні та об'єктивні методи дослідження при захворюваннях сечової системи.
16. Застосовувати суб'єктивні та об'єктивні методи дослідження при реалізації медсестринського процесу при захворюваннях ендокринної системи.
17. Застосовувати суб'єктивні та об'єктивні методи дослідження при реалізації медсестринського процесу при захворюваннях кровотворної системи.
18. Застосовувати суб'єктивні та об'єктивні методи дослідження при реалізації медсестринського процесу при захворюваннях опорно-рухового апарату.
19. Ставити медсестринський діагноз згідно з таксономії сестринських діагнозів NANDA.
20. Складати план діагностики захворювань легень.
21. Проводити клінічне та діагностичне обстеження пацієнта з метою виявлення симптомів та синдромів захворювання органів дихання.
22. Визначати діагностичні критерії захворювань органів дихання.
23. Планувати та реалізовувати медсестринські втручання відповідно до протоколів лікування, та профілактичні заходи.
24. Обґрунтувати попередній діагноз.
25. Визначати показання, протипоказання та асистувати лікарю при проведенні плевральної пункції.
26. Визначати показання, протипоказання та асистувати лікарю при проведенні абдомінальної пункції.
27. Визначати показання, протипоказання та асистувати лікарю при проведенні стернальної пункції.
28. Визначати показання, протипоказання та асистувати лікарю при проведенні бронхоскопії.

29. Визначати показання, протипоказання та асистувати лікарю при проведенні гастофібродуоденоскопії.
30. Визначати показання, протипоказання та асистувати лікарю при проведенні колоноскопії.
31. Визначати показання, протипоказання та асистувати лікарю при проведенні ректороманоскопії.
32. Визначати основні обов'язки та права, особливості роботи медичної сестри-бакалавра кардіологічного відділення.
33. Виявляти основні причини, симптоми та синдроми захворювань серцево-судинної системи.
34. Вміти проводити клінічне обстеження (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацію) пацієнтів при захворюваннях органів кровообігу.
35. Обґрунтовувати попередній сестринський та клінічний діагноз при захворюваннях органів кровообігу.
36. Проводити диференційну діагностику між подібними захворюваннями органів кровообігу.
37. Зіставляти клінічні прояви з результатами інтерпретації основних показників лабораторних досліджень при захворюваннях органів кровообігу: крові, сечі тощо.
38. Зіставляти клінічні прояви з результатами інтерпретації основних показників електрокардіологічного дослідження., проб з навантаженням, гіпоксичних проб тощо
39. Надавати невідкладну допомогу при виникненні критичних станів при захворюваннях органів кровообігу: гіпертензивні кризи, стенокардії, гострому коронарному синдромі, інфаркту міокарда, кардіогенному шоці, екстрасистолії, гострій серцевій недостатності (серцевій астмі та набряку легень), гострій судинній недостатності (колапсі, непрітомності), хронічній серцевій недостатності.
40. Планувати медсестринські профілактичні та лікувальні заходи при визначених захворюваннях органів кровообігу.
41. Надавати рекомендації щодо дієтичного харчування, реабілітаційних заходів при захворюваннях органів кровообігу.
42. Планувати та реалізовувати правила техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу для дослідження тощо.
43. Планувати та реалізовувати правила техніки безпеки, охорони праці під час роботи у спеціалізованих відділеннях для пацієнтів з COVID-19.
44. Планувати та реалізовувати основні принципи організації та методи лікувально-профілактичної допомоги пацієнтам терапевтичного профілю.
45. Визначати основні обов'язки та права, особливості роботи медичної сестри-бакалавра пульмонологічного відділення.
46. Вміти виявляти основні причини, механізми розвитку, симптоми та синдроми захворювань органів дихання.
47. Володіти методиками клінічного обстеження (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацію) пацієнтів з патологією органів дихання.
48. Планувати та реалізовувати медсестринські втручання щодо лікування та профілактики захворювань дихальної системи.
49. Застосовувати основні принципи медичної етики та деонтології під час роботи з пацієнтами та колегами.
50. Зіставляти клінічні прояви з результатами інтерпретації основних показників досліджень загального аналізу мокротиння, бактеріологічного дослідження мокротиння, спірографії, пульоксиметрії, дані рентгенологічних досліджень, бронхографії.
51. Надавати невідкладну допомогу при виникненні критичних станів при захворюваннях органів дихання.
52. Планувати медсестринські профілактичні та лікувальні заходи при визначених захворюваннях органів дихання.

53. Надавати невідкладну допомогу в разі нападу бронхіальної астми, астматичному статусі, легеневої кровотечі, задишці, сухому та вологому кашлі, аспірації блювотних мас, гіпертермічному синдромі.

54. Проводити диспансерне спостереження, реабілітаційні заходи, профілактику при певних захворюваннях органів дихання.

55. Визначати основні обов'язки та права, особливості роботи медичної сестри-бакалавра гастроenterологічного відділення.

56. Виявляти основні причини, симптоми та синдроми захворювань травної системи.

57. Проводити клінічне медсестринське обстеження (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацію) пацієнтів при захворюваннях органів травлення.

58. Обґруntовувати попередній сестринський та клінічний діагноз при захворюваннях органів травлення.

59. Проводити диференційну діагностику між подібними захворюваннями органів травлення.

60. Зіставляти клінічні прояви з результатами інтерпретації основних показників лабораторних досліджень при захворюваннях органів травлення: крові, сечі, випорожнень, шлункового та дуоденального вмісту тощо.

61. Зіставляти клінічні прояви з результатами інтерпретації основних показників додаткових досліджень: рентгенологічних, УЗД, ендоскопічних, pH-метрії тощо.

62. Надавати невідкладну допомогу при виникненні критичних станів при захворюваннях органів травного каналу: абдомінальному бульовому синдромі, шлунковій та кишковій кровотечі, печінковій кольці, перфорації, блюванні, кровотечі з варикозно розширених вен стравоходу, печінковій недостатності, печінковій комі.

63. Планувати медсестринські профілактичні та лікувальні заходи при визначеніх захворюваннях органів травлення.

64. Надавати рекомендації щодо дієтичного харчування, реабілітаційних заходів при захворюваннях органів травлення.

65. Визначати основні обов'язки та права, особливості роботи медичної сестри-бакалавра нефрологічного відділення.

66. Виявляти основні причини, симптоми та синдроми захворювань нирок та органів сечовиділення.

67. Проводити клінічне медсестринське обстеження (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацію) пацієнтів при захворюваннях нирок та органів сечовиділення.

68. Обґруntовувати попередній сестринський та клінічний діагноз при захворюваннях нирок та органів сечовиділення.

69. Проводити диференційну діагностику між подібними захворюваннями нирок та органів сечовиділення.

70. Зіставляти клінічні прояви з результатами інтерпретації основних показників лабораторних досліджень при захворюваннях нирок та органів сечовиділення: крові, сечі (загального, за Нечипоренком, Зимницьким) тощо.

71. Зіставляти клінічні прояви з результатами інтерпретації основних показників додаткових досліджень при захворюваннях нирок та органів сечовиділення: рентгенологічних, УЗД, ендоскопічних тощо.

72. Надавати невідкладну допомогу при виникненні критичних станів при захворюваннях нирок та органів сечовиділення: ниркові кольці, гострі затримці сечі, ниркові еклампсії, симптоматичні гіпертензії, гострі та хронічні ниркові недостатності.

73. Планувати медсестринські профілактичні та лікувальні заходи при визначеніх захворюваннях нирок та органів сечовиділення.

74. Надавати рекомендації щодо дієтичного харчування, реабілітаційних заходів при захворюваннях нирок та органів сечовиділення.

75. Визначати основні обов'язки та права, особливості роботи медичної сестри-бакалавра гематологічного відділення.

76. Виявляти основні причини, симптоми та синдроми захворювань крові та органів кровотворення.

77. Проводити клінічне медсестринське обстеження (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацію) пацієнтів при захворюваннях крові та органів кровотворення.

78. Обґруntовувати попередній сестринський та клінічний діагноз при захворюваннях крові та органів кровотворення.

79. Проводити диференційну діагностику між подібними при захворюваннях крові та органів кровотворення.

80. Зіставляти клінічні прояви з результатами інтерпретації основних показників лабораторних досліджень при захворюваннях крові та органів кровотворення.

81. Зіставляти клінічні прояви з результатами інтерпретації основних показників додаткових досліджень при захворюваннях крові та органів кровотворення: рентгенологічних, УЗД, ендоскопічних тощо.

82. Асистувати лікарю при проведенні пунктій: стернальної, трепанобіопсії клубової кістки, лімфатичних вузлів.

83. Надавати невідкладну допомогу при виникненні критичних станів при захворюваннях крові та органів кровотворення: гемолітичному кризі, геморагічному синдромі, гіпертермічному та інтоксикаційному синдромі.

84. Планувати та реалізовувати медсестринські профілактичні та лікувальні заходи при визначеніх захворюваннях крові та органів кровотворення.

85. Надавати рекомендації щодо дієтичного харчування, реабілітаційних заходів при захворюваннях крові та органів кровотворення.

86. Визначати основні обов'язки та права, особливості роботи медичної сестри-бакалавра ендокринологічного відділення.

87. Виявляти основні причини, симптоми та синдроми захворювань ендокринної системи.

88. Проводити клінічне медсестринське обстеження (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацію) пацієнтів при захворюваннях ендокринної системи.

89. Обґруntовувати попередній сестринський та клінічний діагноз при захворюваннях ендокринної системи.

90. Проводити диференційну діагностику між подібними захворюваннями та патологічних станах ендокринної системи.

91. Зіставляти клінічні прояви з результатами інтерпретації основних показників лабораторних досліджень при захворюваннях ендокринної системи.

92. Зіставляти клінічні прояви з результатами інтерпретації основних показників додаткових досліджень при захворюваннях ендокринної системи: рентгенологічних, УЗД, основного обміну тощо.

93. Надавати невідкладну допомогу при виникненні критичних станів при захворюваннях ендокринної системи: гіперглікемічній та гіпоглікемічній комі, гіперосмолярній комі, тиреотоксичній комі, мікседематозній комі, Аддисоновій кризі, наднірниковій недостатності.

94. Планувати та реалізовувати медсестринські профілактичні та лікувальні заходи при визначеніх захворюваннях ендокринної системи.

95. Надавати рекомендації щодо дієтичного харчування, реабілітаційних заходів при захворюваннях крові та органів кровотворення.

96. Надавати невідкладну допомогу при виникненні критичних станів при алергічних станах: анафілактичному шоці, бронхоспазмі та набряку Квінке, крапив'янці.

97. Визначати характерні ознаки пневмоконіозу, оцінювати рентгенологічну картину та аналізувати особливості результатів спірографії.

98. Проводити медсестринський процес та здійснювати сестринські втручання згідно плану лікування, індивідуальних профілактичних та реабілітаційних заходів, викликаних впливом промислових та побутових аерозолів та отруйних речовин.

99. Складати план диспансерного спостереження за пацієнтами із професійним захворюванням.

100. Контролювати лікувально-охоронний та санітарно-протиепідемічний режим у структурних підрозділах лікувально-профілактичних закладів, у т.ч. спеціалізованих для пацієнтів з COVID-19.

101. Координувати роботу та навчати підлеглий медичний персонал складним навичкам догляду за пацієнтами, реалізації плану медсестринських втручань та оцінки ефективності медсестринського процесу.

102. Застосовувати у своїй професійній діяльності чинні накази МОЗ України та контролювати виконання їх підлеглим персоналом.

XVI. Перелік оснащення

№ з/п	Назва оснащення	Застосування
1	Апарат Боброва	Прилад для подавання кисню з метою його зволоження рідиною чи спиртом
2	Набір для постановки медичних банок (лоток, корніцанг, сірники, дитячий крем або вазелін)	Грушоподібні скляні ємності, що використовують для місцевого припливу крові
3	Бікс стерилізаційний	Металева коробка для стерилізації матеріалів та інструментів медичного призначення в парових стерилізаторах та зберігання їх в операційних та перев'язувальних кабінетах.
4	Газовидвідна трубка	Гумова трубка для виведення газів з кишечника
5	Гірчички (в упаковці)	Аркуш цупкого паперу, вкритий шаром знежиреного порошку з насінням гірчиці (пакет ламінованого паперу та термозварювального розділеного перфорацією та чотири пакетика, рівномірно заповнених гірчичним порошком, розмір 8x12,5 см).
6	Грілка гумова	Гумовий контейнер для заповнення гарячою водою для зігрівання частини тіла сухим теплом
7	Груша гумова	Медичний прилад з м'яким чи твердим наконечником для проведення послаблюючої, олійної, медикаментозної та харчової клізми.
8	Джгут гумовий (трубка), турнікет	Засіб для тимчасової зупинки кровотечі з магістральних судин (у т.ч. кровотоку при внутрішньовенних ін'єкціях).
9	Ємності для дезінфекції медичного інструментарію	Ємності-контейнери для дезінфекції та очищення інструментів та медичних виробів.
10	Ємність для забору добової кількості сечі (або вмісту глюкози сечі із добової кількості)	Пластикова ємність вмісту 2 л градуйована, для забору добової кількості сечі, з етикеткою з полями для заповнення інформації ідентифікаційного характеру.
11	Ємності одноразові для забору мокротиння для дослідження	Одноразовий пластиковий контейнер для забору мокротиння для лабораторного дослідження, з етикеткою з полями для заповнення інформації ідентифікаційного характеру.
12	Ємності одноразові для забору сечі для дослідження	Одноразовий пластиковий контейнер для забору сечі для лабораторного дослідження, з етикеткою з полями для заповнення інформації ідентифікаційного характеру.
13	Ємності одноразові для забору випорожнень для дослідження	Одноразовий пластиковий контейнер з вмонтованою ложкою для забору випорожнень для лабораторного дослідження, з етикеткою з полями для заповнення інформації ідентифікаційного характеру.
14	Інгалятор (небулайзер)	Пристрій для інгаляцій
15	Зонд дуоденальний	Гумова трубка з металевою оливою на дистальному кінці з позначками для забору вмісту дванадцяталої кишки
16	Зонд шлунковий	Гумова трубка зі сліпим загостреним на дистальним кінцем та боковими отворами для забору вмісту шлунка, промивання шлунка, введення ліків
17	Камфорний спирт	Лікарський засіб з рослинним складом, основою якого є камфора, з метою догляду за шкірою.
18	Катетер м'який жіночий	Гумова трубка зі сліпим загостреним дистальним кінцем та боковими отворами, довжиною 18 см, для забору сечі та промивання сечового міхура.
19	Катетер м'який чоловічий	Гумова трубка зі сліпим загостреним дистальним кінцем та боковими отворами, довжиною 40 см, для забору сечі та промивання сечового міхура.
20	Киснева подушка	Пристрій для подачі медичного кисню пацієнту.
21	Кишеньковий інгалятор	Медичний пристрій, який вводить ліки безпосередньо у легені.
22	Кружка металева	Допоміжний засіб під час проведення гігієнічних та ін. процедур.
23	Лоток медичний металевий різних розмірів, прямокутної	Металева спеціальна ємність для зберігання (стерилізації), транспортування у межах ЛПЗ лікарських засобів,

	форми	інструментарію, витратних матеріалів.
24	Маніпуляційний столик	
25	Медичні окуляри	Пристрій для захисту органів зору від потрапляння в очі біологічних речовин.
26	Міхур для льоду	Гумова ємність з широким горлом та кришкою, куди закладають шматки льоду, для звуження кровоносних судин та зупинки кровотечі.
27	Набір для догляду за ротовою порожниною	Набір складається зі стерильних інструментів та перев'язувального матеріалу: шпатель, корнцанг, серветки, антисептичні матеріали.
	Набір для забору сечі за методом Зимницького	8 скляних флаконів з корком та етикетками для визначення добової кількості сечі та її питомої ваги
	Набір для зігрівального компресу	Спеціальна пов'язка з лікувальною метою, що складається 4з 4-х шарів (серветка змочена лікарським засобом, компресний папір, вата, бінт)
28	Набір для проведення очисної клізми	Кружка Есмарха з гумовою трубкою та кранником, наконечник
29	Набір для проведення сифонної клізми	Воронка, товстий шлунковий зонд, переходник скляний, трубка гумова довжиною 1 м
30	Набір для промивання шлунка	Воронка, товстий шлунковий зонд, переходник скляний, трубка гумова довжиною 1 м
31	Набір Тест-смужок для дослідження сечі на глюкозу	Тест-смужки для орієнтовного візуального експрес визначення цукру в сечі
32	Набір універсальних Тест-смужок для дослідження сечі	Тест-смужки для орієнтовного візуального експрес визначення глюкози, білірубіну, кетонових тіл, pH сечі.
	Набір для визначення крові у випорожненнях	Касетний тест для визначення реакції Грегерсена
33	Направлення в лабораторію	Бланки типові
34	Носовий катетер	Прозора гумова трубка з поліхлорвінілу, для тривалої та короткоспансої кисневої терапії.
35	Підкладне гумове коло	Порожнє гумове кільце з отвором усередині з метою профілактики пролежнів.
36	Пінцет у ємності	Інструмент, для маніпуляції невеликими предметами, з метою дотримання стерильності чи інфекційної безпеки.
37	Пелюшка одноразова	Гігієнічний засіб
38	Пелюшка з прогумованої тканини	Гігієнічний засіб
39	Перев'язувальний матеріал (вата, бінт)	Перев'язувальний матеріал для постановки компресів, парентеральних ін'єкцій, догляду за шкірою та слизовими оболонками, лікування пролежнів тощо.
40	Плювальниця індивідуальна	Ємність з темного скла з кришкою багаторазового застосування.
41	Пробірки з корком	Ємність циліндричної форми з циліндричним, конічним або плоским дном для транспортування крові та ін. біологічних рідин
42	Рукавички гумові стерильні	Одноразовий стерильний медичний виріб в упаковці (з гуми, латексу, вінілу чи нітрилу), з метою захисту медичного персоналу та пацієнтів.
43	Рукавички гумові нестерильні	Одноразовий медичний виріб (з гуми, латексу, вінілу чи нітрилу), з метою захисту медичного персоналу та пацієнтів.
44	Рушник	Застосовують як допоміжний засіб під час процедур (гігієні тіла, постановці грілки чи міхура для льоду, клізмі тощо)
45	Секундомір	Прилад для визначення частоти дихання, серцевиття, пульсу
46	Сечоприймач багаторазовий універсальний типу «качка» (жіночий, чоловічий)	Ємність із полімерних матеріалів для забору сечі у важкохворих, що підлягає дезінфекції.
47	Сечоприймач індивідуальний	Резервуар для збору сечі для постійного її прийому у людей, які не здатні самостійно контролювати акт сечовипускання.
48	Системи для інфузій	Пристрій для внутрішньовенного вливання

		кровозамінників та інфузійних розчинів
49	Спринцівка	Гумовий балон ємністю 150-200 мл з твердим пластмасовим наконечником
50	Судно	Резервуар для прийому сечі та випорожнень у важкохворих.
51	Термометр медичний у ємності	Прилад для вимірювання температури тіла через перетворення тепла у покази або сигнали.
52	Тонометр	Прилад для вимірювання артеріального тиску
53	Ундинка	Скляний (пластиковий) невеликий стаканчик, для промивання очей.
54	Урометр	Ємність циліндричної форми для визначення питомої ваги сечі
55	Фантом для внутрішньо шкірних (підшкірних, внутрішньовенних) ін'екцій	Муляж для внутрішньо шкірних (підшкірних, внутрішньовенних) ін'екцій
56	Фантом для внутрішньом'язевих ін'екцій та проведення клізм	Муляж сідниці для проведення внутрішньом'язевих ін'екцій
57	Фантом для катетеризації жінки	Муляж статевих органів жінки для проведення катетеризації сечового міхура, інстиляцій
58	Фантом для катетеризації чоловіка	Муляж статевих органів чоловіка для проведення катетеризації сечового міхура, інстиляцій
59	Фартух гумовий багаторазовий	Засіб індивідуального захисту для запобігання потрапляння на шкіру, одяг медперсоналу біологічних речовин
60	Фартух гумовий одноразовий	Засіб індивідуального захисту для запобігання потрапляння на шкіру, одяг медперсоналу біологічних речовин
61	Флакон для забору сечі за Нечипоренко	Скляна ємність з корком для забору сечі для лабораторного дослідження, з етикеткою для заповнення інформації ідентифікаційного характеру.
62	Фонендоскоп	Прилад для вислуховування шумів внутрішніх органів (легенів, серця, судин, кишечника)
63	Шпателі для огляду ротової порожнини	Пристрій, призначений для огляду порожнини рота.
64	Шприц Жане	Багаторазовий шприц ємністю 100 мл допоміжного призначення
65	Шприци одноразові різної ємності	Інструмент у вигляді порожнистої градуйованого циліндра з поршнем.
66	Штатив з пробірками	Вертикальна стійка для встановлення лабораторного посуду (пробірок)
67	Штатив медичний для внутрішньовенних інфузій (інфузійна стійка)	Вертикальна стійка для встановлення флаконів з лікарськими препаратами при внутрішньовенних вливаннях
68	Глюкометр електронний	Пристрій для вимірювання глукози крові
69	Інфузійний шприцевий насос	Дозатор для в/в інфузії
70	Лікарські засоби	
	Ампули з лікарськими засобами(в упак.) Sol. NaCl 0, 9% - 5ml Sol. MgSO ₄ 25%-10 ml Sol. Aqua pro inject. – 2 ml Sol. Histamini hydrochloride 0,1%-1ml Sol. Strophantini K 0,05%-1ml	Герметично запаяні скляні ємності з лікарською речовиною для тривалого зберігання для парентерального введення
	Флакони з лікарськими засобами (антибіотик, біцилін, інсулін, фіброзчин)	Герметичні скляні ємності з кришкою з лікарською речовиною (порошкоподібною чи рідиною) для тривалого зберігання та проведення парентеральних ін'єкцій
	Sol. Amoniicaustici 10% - 50 ml	Засіб зовнішнього застосування для надання невідкладної допомоги при зомлінні.
	Sol. Glycerini 85% 25 gy скляні ємності	Стерильний гліцерин для змащування катетеру при катетеризації
	Sol. Viridisnitentisspirit. 1% 50 ml	Антисептик для зовнішнього застосування, догляд за шкірою за наявності пролежнів.

	Sol. Spiritiaethylici 70% 200 ml	Для обробки шкіри при проведенні ін'єкцій
	Sol. Spiritiaethylici 98% 200 ml	Для дезінфекції інструментів
	Sol. Furacillini 1:5000 - 500 mly скляній ємності з кришкою	Антисептик, 0,02% (1:5000) розчин для зовнішнього застосування, промивання порожнин
	Sol.Glicerini – 100 ml у скляній ємності з кришкою	Рідка лікарська форма для попередження травмування слизових оболонок під час катетеризації
	Флакони для інфузій 0,9%NaCl- 200-400ml	Скляні стерильні ємності з корком з лікарськими засобами для в/в крапельного введення
	Флакон з антибіотиком, біциліном	Ємність з лікарською речовиною, що закрита гумовим корком, порошкоподібного стану
	Флакон з інсуліном	Ємність з лікарською речовиною, що закрита гумовим корком, рідкого стану
	Sol.SpiritusCamphratus10%-40 ml	Ємність зі спиртовим розчином камфори з метою догляду за шкірою важкохворого, профілактики пролежнів
	Присипка	Не дозований порошок, що застосовують для зовнішнього застосування
	Мазь «Етоній»	М'яка форма ліків – для лікування ран та пролежнів
	Corvaldin 100 ml	Седативний засіб
71	Первинна облікова медична документація	
	Медична карта стаціонарного хворого	Облікова форма 003-1/о
	Листок призначення лікаря	
	Карта пацієнта, який вибув із стаціонару	Облікова форма 066-о
	Температурний лист	Облікова форма 004-о
	Екстрене повідомлення про інфекційне захворювання, харчове, гостре професійне, незвичайну реакцію на щеплення	Облікова форма 068-о
	Направлення на лабораторне дослідження	Облікова форма 200-2/о
	Журнал обліку інфекційних захворювань	Облікова форма 060-о

XVII. ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Перелік літератури:

1. Антропова Т.О. Обстеження та визначення стану здоров'я. - Київ «Медицина», 2006.– 234 с.
2. Затурофф М. Симптомы внутренних болезней: Цветной атлас. Пер. С англ.. – М.: Практика, 1997. – 439 с.
3. Медсестринство у внутрішній медицині: підручник / О.С. Стасишин, Н.Я. Іванів, Г.П. Ткачук та ін. – К.: ВСВ «Медицина», 2010. – 536 с.
4. Медсестринство в терапії: Підручник/ За заг. ред. М.І. Шведа, Н.В. Пасєчко. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2004. – 546 с.
5. Медсестринство у внутрішній медицині: навч. посіб. / М.Б.Шегедин, І.Ф. Шкляр, Л.М., Подносова Л.П., Дацко О.Т., О.Т.Шавала. – К.: Медицина», 2009. – 176 с.
- 6.Москаленко В.Ф. Пропедевтика внутрішніх хвороб. – К. Книга плюс, 2007. – 450 с.
7. Основи медичних знань та методи лікування за Девідсоном. / За ред. К.Р.Едварда, І.А.Д.Бавчера. – Т.1, Т.2. - Київ: «Кобза”. – 1994. – 288 с.
8. Панчишин М.В. «Азбука електрокардографии”. – Львов. – 1996. – 15с.
9. Пропедевтика внутрішніх хвороб з доглядом за терапевтичними хворими / За заг. ред. д.м.н., проф.А.В.Єпішина. – ТернопільУкрмедкнига, 2003. – 467 С.
10. Пропедевтика внутрішніх хвороб / За ред. Ю.І.Децика. – Київ.: «Здоров'я”,- 1998. – 546 с.
11. Сімейна медицина: у 3 книгах. — Книга 2. Симптоми і синдроми в клініці внутрішніх хвороб: підручник (ВН3 IV р. а.) / Л.С. Бабінець, О.М. Барна, С.В. Білецький та ін.; за ред. О.М. Гиріної, Л.М. Пасієшвілі. – Медицина, 2016. – 456 с.
12. Середюк Н.М., Вакалюк І.П. Внутрішня медицина. Терапія: підручник. – К.: Медицина, 2010. – 66 с.
13. Яворський О.Г. Основи внутрішньої медицини. - К «Здоров'я», 2000. – 456 с.
14. Основи медсестринства: підручник (ВН3 I—III р. а.) / В.М. Лісовий, Л.П. Ольховська, В.А. Капустник. — 3-е вид., переробл. і допов. – Медицина, 201. – 912 с.
15. Пасєчко Н.В. Основи сестринської справи. Підручник / Н.В. Пасєчко, М.О.Лемке, П.Є Мазур. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. – 544 с.

Електронні ресурси:

1. Мультимедійне забезпечення лекцій та семінарських занять.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (ст. 16). [Електронний ресурс] – режим доступу http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T141556.html.
- 3.Наказ МОН України від 05.12.18р. № 1344. «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 223 «Медсестринство» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти». [Електронний ресурс] – режим доступу <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/223-medsestrinstvo-bakalavr.pdf>.
4. Наказ МОЗ України від 01.06.2013 р. «Про затвердження протоколів медичної сестри (фельдшера, акушерки) з догляду за пацієнтом та виконання основних медичних процедур та маніпуляцій». [Електронний ресурс] – режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0460282-13>.
5. Реєстр медико-технологічних документів. [Електронний ресурс] – режим доступу <https://dec.gov.ua/mtd/home/>
6. Галузеві стандарти та клінічні настанови. [Електронний ресурс] – режим доступу https://dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/
7. Пропедевтика внутрішніх хвороб з доглядом за терапевтичними хворими / За заг. ред. д.м.н., проф.А.В.Єпішина. – ТернопільУкрмедкнига, - 2003. – 467 С. [Електронний ресурс] – режим доступу http://kingmed.info/knigi/Vnutrennie_bolezni/book_67/Propedevтика_vnutrishnih_hvorob_z_dogladom_za_terapevtichnymi_hvorimi-Epishin_AV-2001-djvu.
8. Внутрішня медицина – Навчальні матеріали онлайн. [Електронний ресурс] – режим доступу https://pidruchniki.com/77840/meditsina/vnutrishnya_meditsina.

9. Функціональна діагностика у фізичному вихованні і спорті. Навчальний посібник / Маліков М.В., Богдановська Н.В., Сватьєв А.В. Запорізький національний університет – Навчальні матеріали онлайн. [Електронний ресурс] – режим доступу <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/07/Malikov-M.-V.-ta-inshi-Funktionalna-diagnostika-u-FV-i-sporti.pdf>

10. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів травлення. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації, Запорізький державний медичний університет, кафедра внутрішніх хвороб №1 – Навчальні матеріали онлайн. [Електронний ресурс] – режим доступу

http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/3987/3/17_Osnovy-diagn-lik-ta-prof-osn-hv-organiv-travlenja.pdf

11. Методи променевої діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації, Запорізький державний медичний університет, кафедра урології, променевої діагностики і терапії – Навчальні матеріали онлайн. [Електронний ресурс] – режим доступу <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/8023>

12. Пропедевтика внутрішньої медицини. Навчально-методичний посібник до практичних занять та самостійної роботи студентів з внутрішньої медицини. Запорізький державний медичний університет, кафедра загальної практики-сімейної медицини та внутрішніх хвороб – Навчальні матеріали онлайн. [Електронний ресурс] – режим доступу http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/1060/1/15Pos_Prop_VN_2kurs_stom.pdf

13. Збірка лекцій для студентів з дисципліни «Медсестринство у внутрішній медицині» - 315 с. [Електронний ресурс] – режим доступу <https://vseosvita.ua/library/zbirka-lekcij-dla-studentiv-z-disciplini-medsestrinstvo-u-vnutrinsnij-medicini-61304.html>

14. <http://medkol-moodle.net.ua/course/index.php?categoryid=25>